

**GALA
PREMIILOR
GOPO 2008**

432, filmul lui Cristian Mungiu, și-a adjudecat la cea de-a doua ediție a Premiilor Gopo cele mai multe distincții.

Un reportaj de Florentina Ciuverca ÎN » PAGINA 8

PRIMUL MAGAZIN CULTURAL DIN ROMÂNIA » APARE S-MB | TA » EDIȚIA DE IAȘI » WWW.SUPLIMENT.POLIROM.RO

Suplimentul DE CULTURĂ

ARTISTUL ASOCIAT

- S\pt\m'na 1 - Interviu
- S\pt\m'na 2 - Text de autor
- S\pt\m'na 3 - Criticii despre...
- S\pt\m'na 4 - Colegii de breasl\ despre...

marți -
MANUEL
PELMUȘ

NR. 169 » 8 - 14 martie 2008 » S\pt\m'nal realizat de Editura Polirom [i „Ziarul de la[i” » supliment@polirom.ro

{olea de la Cultur\, `ntre Don Quijote [i Gic\ Contra

Căutăm artist neblazat contra salariu onorabil

Ciprian Marinescu

Legea 353/2007 a instituțiilor [i companiilor de spectacole [i concerte deschide direc]ii bune, cred cei mai mul]i dintre oamenii din breasl\. Exist\ 'ns\ [i nemul]um]i. „Suplimentul de cultur\” continu\ dosarul pe marginea acestei legi, 'nceput 'n edi]ia de s\pt\m'na trecut\.

ÎN » PAGINILE 4-5

Societatea consumatorilor de carne vie

Mihaela Michailov

Spectacolul 69 completeaz\ perfect zona de interes spectacular a Alexandrei Badea, o regizoare pentru care instala]ia-performance [i dispozitivele multimedia se afl\ 'n centrul preocup\rilor chiar de la prima produc]ie.

ÎN » PAGINA 7

S\l vad\ pe Adrian Iorgulescu dup\ gratii este de trei ani scopul suprem al lui Marius Marian {olea, poet [i func]ionar 'n Ministerul Culturii [i Cultelor. De trei ani, zi de zi, adun\ documente, str'nge informa]ii, v'neaz\ ilegalit\]. E convins c\ totul 'n jurul s\u e o mare ilegalitate. E convins c\ totul 'n jurul s\u e o mare conspira]ie. A [efului s\u [i a maghiarimii. Primul ar vrea s\l 'nchid\ gura. Cei din urm\ s\l lase „pe scriitori 'n chilo]i”. „Eu s'nt dovada c\ statul de drept, 'n România, nu exist\.” Faptul c\ unii 'l consider\ nebun 'l deranjeaz\. Dar e convins c\ e crucea lui. „Eu nu vreau s\ schimb paradigma cultural\ a eroului. Nici a eroului antic, nici a celui modern. Eu 'ndeplinesc un lucru banal.”

Un text de R. Chiruță

ÎN » PAGINILE 12-13

CIRCUL NOSTRU VĂ PREZINTĂ:

Tradi]ie româneasc\

Am c\utat pe net [I-am urm\rit p\ n\ la urm\, 'n ntre-gime, emisiunea „No Reservation” difuzat\ pe Travel Channel pe 26 februarie, care a avut ca subiect România. Prea devenise tem\ de discu]ii ca s\ mi mai pot n\ri na curiozitatea. Trebuie s\ recunosc c\, 'ntruc\ t mi se prezentase drept o catastrof\ pentru imaginea patriei, n-am fost prea dezam\git de ceea ce am v\zut: realizatorul Anthony Bourdain s-a pomenit obligat s\ ia parte la o butaforie organizat\ [i p\l\tit\ de Ministerul român pentru ntreprinderi Mici [i Mijlocii, Comer], Turism [i Profesii Liberale (abia acum, obligat fiind s\ scriu titulatura ntreag\ a acestui minister, realizez c\ t de ridicol sun\)] [i a reac]ionat inteligent, dovedind suficient\ ironie [i chiar o oarecare decen]\ n prezentarea situa]iei.

-n fond, ce critici teribile a adus Bourdain României, 'nc\ t emisiunea sa s\ fi s\ rnit at tea valuri? Prima: Bucure]tiul e un loc cenu]iu, 'ntunecat, spune realizatorul. Imaginile nso]itoare prezint\ 'ns\, surprinz\tor, un Bucure]ti oarecum pl\cut, cum eu -l v\d rareori. Str\zi vechi, destul de curate, c\teva statui, nelipsita Cas\ a Poporului. Unde-s cer[etorii de la gurile de metro? Unde-s 'njur\turile taximetri]tiilor? Unde-s blocurile m\rgina]e care stau s\ cad? [i cum ar fi descris oare Anthony Bourdain Bucure]tiul dac\ le-ar fi v\zut? Astea r\m\ n doar curioziti]i personale, 'n film acest Bucure]ti nu exist\.

A doua critic\: reprezentan]ii ministerului l\duc pe realizator la un local select din capital\, cu meniul [i atmosfer\ medievale. M\nc\urii fine, pre]uri exorbitante, puneri 'n scen\ grote]ti - m\rog, toate pentru a-l l\nmuri pe vizitator cum tr\ie]te românul de r\nd, nu? Concluzia lui? „Un kitsch ce pare un omagiu adus imperialismului.” Din punctul meu de vedere, o descriere decent\ [i la obiect f\cut\ de un om care spera totu]i, ini]ial, c\ va avea parte de autenticitate.

Grotescul itinerariului conceput de ministere atinge un alt punct important 'n momentul 'n care Anthony Bourdain ajunge la Castelul lui Dracula. La Bran, adic\, Asta o fi cultura româneasc\, pare a se 'ntreba omul? Astea or fi fiind tradi]iile române]ti? Sigur c\ da - mai ales c\ v-aj nimerit de tradi]ionala s\rb\toare româneasc\ intitulat\ Halloween, nu [tiu dac\ a]i auzit de ea. [i urmeaz\ o petrecere de Halloween, ceva oribil, 'ngre]o]tor, cu ni]te costume hilare, cu c\]iva autohtoni vopsi]i a]a la Dracula pe fa] [i c\teva dame vopsite a]a la prin]esele lui Dracula. Reac]ia lui Bourdain? „Cred c-am atins nivelul cel mai de jos al carierei mele.” [i-apoi, cu o privire disperat\, „Am nevoie de alcool. C\ t mai mult alcool!”. Cum a]i fi reac]ionat dumneavoastr\ la acel spectacol idiot, de sf\nta s\rb\toare tradi]ional\ româneasc\ a Halloween-ului?

[i-apoi, Maramure]ul. S\p\ n]a. Bourdain nu e prea vesel 'n Cimitirul Vesel, dar e totu]i impresionat. Loc unic 'n lume, p\ n\ la urm\. Apoi, pentru c\ -i aniversarea ghidului s\u, rusul Zamir, Bourdain cere ceva tradi]ional. [i tradi]ia 'nseamn\ tăierea unui porc. Arderea lui de la butelie. Scoaterea ma]elor [i 'ngroparea resturilor. A, [i 'nc\ ceva: tradi]ia 'nseamn\ mbr\carea 'n costum popular imaculat\ a unui copil care, pe tot parcursul ritualului, [i face treab\ pe l\ng\ porc.

Anthony Bourdain a prezentat satiric România, 'n emisiunea sa, sup\rat c\ n-a avut acces la autenticitate, la tradi]iile reale, la cultura real\, Aici s-a n]elat 'ns\, De fapt, tot ceea ce a v\zut dumnealui, ghidat de responsabilit\ cu turismul din țara noastră, e perfect tradi]ional. E vorba de o tradi]ie instaurat\ 'n aproape jum\tate de veac de comunism. Pe vremuri, se umpleau alimentarele de m\rfuri c\nd Conduc\torul era prin preajm\. Acum, se umplu restaurantele cu bun\ t]uri fran]uze]ti c\nd vreun oaspete de seam\ anun] c\ vrea s\ prezinte România a]a cum e ea 'n realitate. Pe vremuri, se f\ceau coregrafii pe stadioane, ca s\ va-

d\ Conduc\torul c\ t de fericit e poporul. Acum, pentru un nalt oaspete str\in, se fac coregrafii „tradi]ionale” 'n restaurantele lui Dracula. Pe vremuri, erau ale]i pe spr\ncean\ copii frumo]i [i cu viitor luminos, care erau sorti]i a-i 'nm\ na 'n public flori iubitului Conduc\tor. Acum, un copil frum[u]el, pur universal, mbr\cat 'ntr-un costum popular perfect str\lucitor, se plimb\ prin fa]a camerei de luat vederi pentru a ar\ta adev\rata imagine a României. Asta e tradi]ia noastră, domnule Anthony Bourdain: ascunderea adev\rului sub pre]! Asta a]i filmat [i asta a]i difuzat 'n emisiunea „No Reservation”.

-n urm\ cu c\teva zile, am stat de vorb\ cu ni]te editori americani. Le-am povestit la un moment dat despre OTV [i despre fantoma C\l\lina (n-o mai lungesc: colegul Alex Savitescu, 'n articolul s\u de la pagina 4, v\ d\ mai multe detalii despre caz). Cei doi editori nu m-au privit deloc dispre]uitor c\nd le-am spus c\ [i asta 'nseamn\ România, pe l\ng\ lucrurile frumoase pe care le-au v\zut. Au izbucnit 'n r\ [i au concluzionat cam a]a: 'n cazul 'sta, m-aj\ cucerit - cu asemenea pove]ti, cred c\ literatura din țara voastr\ e senza]ional\ M\ g\ndesc acum: oare ar trebui s\ mi fie ru]ine c\ le-am povestit despre acea emisiune? Oare n-ar fi fost mai bine s\ le povestesc 'n detalii [i titurile de pe TVR Cultural?

ROMÂNII E DEȘTEPTI

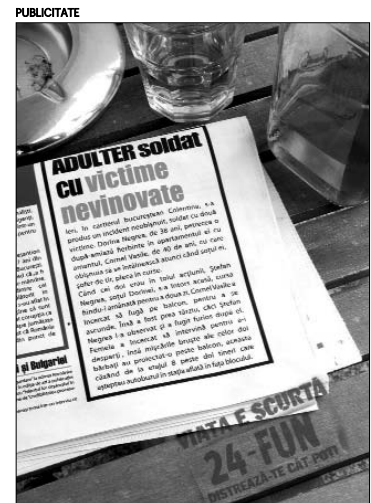
Obrăznicăturile dulci de la leși

„Cert e că ducile știu să-și poarte bucle...”
(Emil Brumar)

De c\nd am nimerit prima dat\ la la], b\l\Jean b\nd [i lln]tit, m-a Impresionat stilul semi-agresiv 'n care [i lmpun personalitatea femelle capitalei culturale a României. Dovad\ va fi fiind [i faptul c\ so]ia mea e tot moldo-veanc\ (ie]eanc\ [i nem]eanc\) [i, dac\ stai s-o ascu]i (ceea ce e foarte bine s\ faci), ea a preluat ini]iativa atunci c\nd ne-am cucerit - cum, de altfel, s\nt sigur c\ s-a [i 'nt\mplat. Din pricina asta, jocul social dintre cele dou\ sexe are 'n Moldova - [i 'n special 'n la]i - un farmec aparte, uneori enervant, dar aproape 'ntotdeauna a]i]tor.

Nu vreau s\ spun nimic care s\ sune misogin sau discriminatoriu. Nu e cazul. Oricum, cei care cunosc modelul feminin impus de c\nt\rea]a de muzic\ popular\ Sofia Vicoveanca - [i at\ t de asem\ntor cu cel popularizat 'n toat\ lumea de italianca Sophia Loren - [tiu

doar o secund\ - de ezitare, care putea s\ sugereze c\ nu [tia. Dup\ aceea s-a repliat repede, s-a sume]it [i a r\spuns iar 'n stilul pe care 'l uitasem: „Da' ce? Doar nu vre]i s\ v\ dau acum re]etele originale?”. P\i, nu. Alina 'ntrebase doar unde s\nt pr\jiturile a]a Tufli, acelea originale. Am insistat. Feti]cana ne-a privit iar lung [i, dup\ 'nc\ o secund\ de ezitare, ne-a replicat iar: „Nu, nu mai avem nimic”. „Dar ce fel de pr\jitu-turi s\nt? Cum se numesc? Spune]i-ne una”, persist\ Alina. „Pfiiii... p\i avem at\ tea feluri, c\ nici nu [tiu pe care s\ vi le spun! Veni] m'ine diminea]\, acum le-am terminat pe toate.” „Spune]i-mi m\car un nume, ca s\ [tim ce s\ alegem!” se 'nc\p\ n\ Alina. „V-am zis... s\nt at\ t de multe, c\ nici nu [tiu pe care s\ vi le spun”, veni r\spunsul. Dup\ care feti]cana s-a 'ntors semea]\ pe c\lc\ie [i s-a 'ndep\rtat repede de noi, unduind din popone]ul bine reliefat - un popone] notabil, de altfel. -ntr-o alt\ sear\ m-am 'nt\lnit cu Alina [i cu o prieten\ de-a ei 'ntr-o cafe-nea turceasc\, una cum n-am v\zut 'n Timi]oara: cu muzic\ orientat\, cu separuri desp\rite de ni]te perdelu]e transparente, cu di-vane joase, acoperite cu perne moi, cu narghiele, cu chelneri]e vesele [i plinu]e... ce mai, o at-mosfer\ de O mie [i una de nop]i! Pe divanul unde ne-am 'ntins a ap\rut una din chelneri]e, gata s\ ne ia comanda. Eu am cerut o cafea. „Vezi c\ are hel’”, m-a avertizat prietena Alinei. Hel, adic\ nuc[oar], dar nici o chelneri]\ nu-]i va spune a]a ceva, fiindc\ „nuc[oar\” nu mai are aerul acela mistic-orientat. „Eu vreau cafea f\r\ hel’”, am precizat. -n acel moment chelneri]a s-a sume]it [i, 'n aprigul stil moldovenesc, m-a corectat iute: „Poate c\ nu [tia], dar

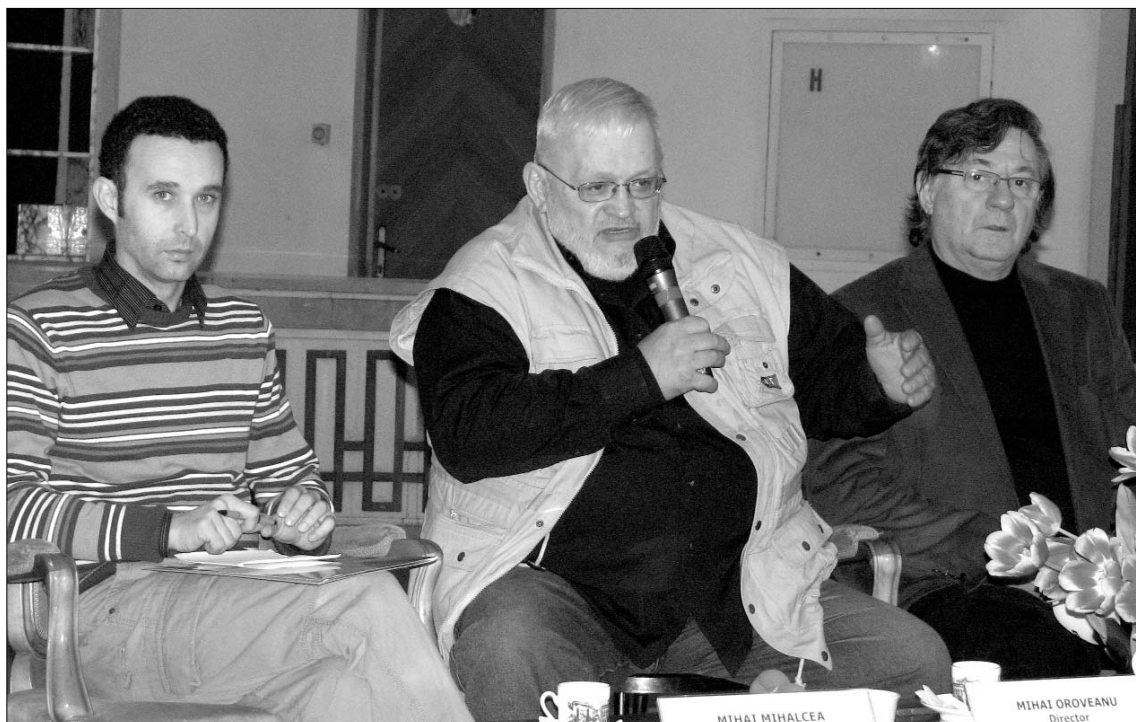
despre ce vorbesc. O [tiu [i cei care tr\iesc 'n la]i. Eu uitasem. N-am mai stat de vreo [ase ani 'n la]i, a]a c\ e de 'n]eles. Dar mi-am amintit repede. 'ntr-o sear\ am intrat 'mpreun\ cu Alina la proasp\at ap\ruta cofet\rie Tufli, care preia un nume de tradi]ie al cofetarilor i]eni: Tufli-ul interbelic, d\r\ mat dup\ r\zboi. Ne-am oprit acolo de curiozitate: reclamele din ziare anun]au c\ noul Tufli prepar\ ni]te pr\jitu]i unice 'n țar\, f\cute dup\ re]etele originale ale cofet\riei de odinioar\, A]a c\ ne-am dus spre galanter, ne-am uitat la numele absolut banale ale pr\jiturilor de dup\ stic\, ne-am oprit o clip\, nedumeri]i, dup\ care Alina a 'ntrebat, senin\ [i cuminte, care s\nt pr\jiturile acelea a]a Tufli - fiindc\ noi de fapt asta voiam: s\ gust\m [i noi din farmecul dulce al la]iului de odinioar\, La te]ghea era o pu]toaic\ din acelea. Feti]cana a avut o secund\ -

cafeaua ar\beasc\ se face numai cu hel’”. „OK, eu o vreau f\r\.” „Nu facem f\r\”, mi-a aruncat ea dispre]uitoare [i s-a 'ndep\rtat, unduind din popone]ul bine reliefat - un popone] notabil, de altfel. [tiu c\ astea s\nt doar dou\ fapte diverse, m\runte, poate ne semnificative. S\nt 'ns\ 'nt\mpl\ri cotidieni, pe care 'n la]i le tr\ie]ti de c\teva ori pe zi. Sim]i nevoia de afirmare, de impunere a pu-terii, pe care frumoasele de acolo o au din plin. Nu e o constatare sociologic\, ci una pur empiric\: Moldova seam\ n\ foarte tare din punctul 'sta de vedere cu Italia - cu sudul Italiei, cel s\rac, dar aprig [i cu mai multe Sophi Loren. Decamdat\ noi n-am cucerit lumea cu a]a ceva. O avem doar pe Sofia Vicoveanca [i vreo c\teva vedete TV bine 'nfipte. Poate pentru c\ n-am apucat s\ construim 'nainte apeducte, temple [i drumuri bine pavate. Dar [i c\nd o s\ le construim...

Clădirea TNB: 3 în 1

Trei directori de instituții publice au propus Ministerului Culturii și Cultelor să transforme, în procesul de reconsolidare, clădirea Teatrului Național București într-un centru artistic multifuncțional modern, care să includă și Centrul Dansului, și Galeriele ale Muzeului de Artă Contemporană. Este vorba despre Ion Caramitru (Teatrul Național București – TNB), Mihai Oroveanu (Muzeul Național de Artă Contemporană – MNAC) și Mihai Mihalcea (Centrul Național al Dansului București – CNDB). Mai rămâne de lămurit un singur lucru: unde vor funcționa TNB și CNDB cât se va lucra la clădirea Naționalului.

Adriana Gheorghe

» **Ideea celor trei directori – Mihai Mihalcea, Mihai Oroveanu și Ion Caramitru –, agreată de minister, pare minunată. Un lucru rămâne neclar. Ce se va întâmpla în perioada, numită de domnul Caramitru „romantică”, de cel puțin trei ani, în care se va lucra la clădire? Unde vor funcționa cele trei instituții? Dacă în cazul teatrului s-au mai vehiculat nume de săli, în cazul CNDB, MCC n-a zis nici pis. Să mai scrie deci presa, să mai streseze ministerul.**

„Dincolo de jocurile politice, de alegeri etc., e un an proplăc pentru cultura română”, afirma, miercuri, 5 martie a.c., Ion Caramitru, în cadrul unei conferințe despre soarta clădirii TNB. Ministerul Culturii și Cultelor (MCC) a temperat „zelul” domnului Caramitru de a „rade” instituțiile căpușă” din clădire: adică Galeriele Artexpo și CNDB. Termenii aparțin chiar domniei sale și directorului adjunct al instituției, Nicolae Scarlat.

Să facem puțin istorie. Ministrul Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, împreună cu secretarul general al MCC, Virgil Niulescu, i-au invitat pe Mihai Mihalcea și Mihai Oroveanu să-și facă propunerii lui Caramitru pentru a mbunătăți proiectul de fezabilitate deja depus de directorul TNB la minister. Propunerile au fost ca, în cazul în care Comisia Tehnică Economică a Ministerului va aproba revenirea la forma inițială, modernistă și concavă a clădirii TNB ori va decide păstrarea formei actuale (asta implică demolarea carcasei de ciment și sticlă care acoperă clădirea veche și reconstituirea ei, ulterior), să se găsească loc, în interiorul noii clădiri consolidate a TNB, și celorlalte două instituții. Așa a ajuns domnul Caramitru să vorbească acum despre „un proiect de revitalizare culturală și urbană”, concentrat pe transformarea clădirii TNB, odată cu restaurarea ei, într-un „centru cultural multifuncțional” care să includă galerii de

artă la parter, dintre care unele vor aparține MNAC, spații de depozitare pentru aceiași muzeu, dar și un spațiu adecvat care să reprezinte Centrul Național al Dansului, cu o sală de spectacole transformabilă, săli de repetiție și birouri.

Planurile de pe hîrtie

Teatrul va beneficia, pe lângă Sala Mare, la care se va lucra într-o altă etapă, de Sala Studio, de alte două săli noi în corpul central, plus una sub spațiul actualii scene a Sălii Mari, la care se va adăuga o sală liberă, pe acoperiș. Lăptăria lui Enache se va păstra.

Banii există: 27,2 milioane de euro, împrumut de la BERD, gestionat de Ministerul Culturii, parte din impresionanta finanțare de 40 de milioane de euro obținută pentru recondiționarea clădirilor monumente istorice, dar și câteva excepții, printre care Biblioteca Națională sau TNB. (și cheltuirea lor va trebui începută, cu folos, din această toamnă). Astfel, săptămâna viitoare se

afaptă avizul comisiei MCC pentru proiectul mbunătățit. Pentru detalii tehnice, domnul Caramitru a promis că va organiza până la sfârșitul lunii o vizionare a proiectului noii clădiri TNB – centru multifuncțional, în prezența inginerilor, a ministerului, a instituțiilor beneficiare și a presei.

Toți cei trei directori de instituții publice și naționale declară că mbrăjidează ideea unui astfel de centru, la pachet cu posibilitatea revigorării urbane a zonei Universității. Pentru care solicită împreună o lucrare între primăriile celor trei sectoare care se intersectează aici, primăria generală și MCC.

Sprijinul Primăriei și al comisiilor de urbanism e solicitat pentru revitalizarea zonei (și mai puțin în clădirii TNB). Adică nu se va organiza un concurs de proiecte arhitecturale pentru reconceperea acestui spațiu. Proiectul e realizat de sau concentrat în jurul arhitectului Romeo Belea, singurul în viață dintre autorii clădirii inițiale a TNB. Legea nu permite altfel. Licitația va fi organizată doar pentru partea de construcție.

SUPLIMENTUL LUI JUP

PE SCURT

A DOUA PARTE A ANCHETEI

Căutăm artist neblazat
contra salariu onorabilFestivalul Artmania,
în iulie

Festivalul rock Artmania de la Sibiu va avea loc la finalul lunii iulie, iar vnzarea biletelor începe în această lună. După cum au anunțat organizatorii, ediția a treia a unuia dintre cele mai mari festivaluri rock din țară se va desfășura în perioada 18-20 iulie, cu o lună mai târziu decât în 2007.

„Concertele vor avea loc în zilele de 18 și 19 iulie, iar ziua de 20 iulie va fi dedicată expozițiilor, proiectelor de film sau lansărilor de carte, dar și unei surprize, pe care o vom anunța în scurt timp”, spune Sonia Lodi, coordonator PR al festivalului. După primele ediții, organizatorii promit că în 2008 s'aduc la Sibiu unele dintre cele mai mari nume ale muzicii rock: „Există deja nume importante care și-au confirmat prezența în care vor fi anunțate în curând”. Biletele se vor pune în vânzare în cursul lunii martie.

Față de cele două ediții precedente, bugetul festivalului a crescut, ceea ce va permite organizatorilor să ofere publicului din România trupe de renume mondial. La edițiile precedente, din Piața Mare a Sibiului, au cântat trupe ca HIM, Amorphis, Within Temptation, Anathema, The Gathering, adunând mii de spectatori, din România și din strălinate.

(Veronica D. Niculescu)

Legea 353/2007 a instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte deschide direcții bune, cred cei mai mulți dintre oamenii din breșă. Există însă și nemulțumiri între cei ale căror funcții nu se regăsesc în noua grilă de salarizare, grilă ce urmează să intre în vigoare în luna septembrie a acestui an. Cu toții așteaptă normele metodologice, aflate în curs de elaborare, pentru a înțelege clar cum va fi aplicată legea.

„Suplimentul de cultură” continuă dosarul pe marginea Legii 353, început în ediția de săptămână trecută, cu declarații și opinii din mediile vizate.

Dosar realizat
de Ciprian Marinescu

Marla Adriana Hausvater, directorul general al Teatrului Național Timișoara, susține noua lege prin prisma faptului că impune competiția. „Trecerea pe salarii prin evaluare, nu prin concurs, te obligă automat să îți creștă și faci. Actorii trebuie să se prezinte în afa fel regizorilor, nu te așteaptă să distribuie. Poate că, astfel, în curând se vor cerne valorile, sau oamenii mai rezistenți – pentru că nu întotdeauna rezistă valorile, ci aceia care sînt mai puternici: acest risc de probabilitate este inevitabil în viață. Ideea de a merge către calitate, de a nu mai avea o trupă enormă angajată, ci de a-i păstra pe cei care sînt buni și de salutați. E drept că se poate ca, deși

să fii bun, să nu fii distribuit într-un an, caz în care se va ține cont de reluările din anii anteriori. Problema apare dacă nimeni nu te-a distribuit anul trecut și nimeni nu te distribuie nici anul următor – atunci ceva nu e în regulă cu tine.”

Directoarea Naționalului Timișoara crede că externalizarea serviciilor e o formulă bună, care ar putea avea avantaje pentru ambele părți: „Dacă ești nemulțumit de un regim de opt ore zilnic, poți să fii liber profesionist și vei fi angajat pe PFA sau și faci SRL. (și automat, posibilitățile de creștere cresc. Dacă noi am externaliza atelierele, ar crește foarte bine, pentru că e scumpă manopera. Când ne comandăm o masă, nu lemnul din care e făcută ne costă mult, ci mână de lucru, iar ei ar fi foarte avantațiali. Sigur că le e frică de ceea ce zi de mine în

care nu îți dai voi mai fi angajați sau nu, dar dacă înțeleg că practic numai ei îți să facă obiecte de teatru, această problemă se rezolvă de la sine. Arta, ca să trăiască, trebuie să aibă și ea tot timpul specificul ei.”

Importul artistic va
stimula concurența

Ca director al Teatrului German de Stat Timișoara, Lucian Vărandan apreciază că noua reglementare va crea în timp bazele necesare unui sistem concurențial și va stimula performanța. El crede că trecerea de la un sistem caduc, bazat pe principiul „mulți angajați puțin performanță”, la o organizare mai flexibilă și performantă nu se va produce în timp scurt și nu va fi nici nedureoasă: „Dar

Reportergeist

O babă metafizică explică
teoria transmiterii de date
dintre Pământ și Iad.

Femeia își agită cocul, în timp ce vorbește despre porturile de comunicare paranormale; încep să cred că are ascunse, în căminul ei produs la coafor, câteva antene mici în server de date. Doamna-android-cu-față-umană pare să fie în cunoștință de cauză în această materie, conectată la marele mister ale nevăzutului. Camera se mută apoi pe un invidiu cu barbă, aflat la dreapta babei metafizice. Omul spune că el crede pe suflet, deși nu se înțelege prea bine ce anume îl macină. În orice caz, seamănă izbitor cu Săpăduș în A fost sau n-a fost? De fapt, toată scena

pare desprinsă din comedia tristă semnată de Cornelii Porumboiu.

Un moștenitor prin multe degustări la viața lui, cu ochii uscați și părul răsucit, privește dincolo de pereții de chirpici și geamurile termopan. (ade streat pe marginea unui colțar nou-nou) din odaie și-l ascultă pe domnul reporter venit de la București, special pentru el. Între timp, un microfon, pe care-l frământă ca pe-o câștigătoare. „Se vede că e epuizat!”, se aude, fantezmat, o voce din studioul de la București. Că e „mare pericol”. Ei bine, asta îți tiam: doar el e cel bntuit!

La un moment dat, lumina se stinge pe de cteva secunde! Oh, dar cele cte-

va clipe nasc prilej de ipoteze: să fie fantoma cea care și-a făcut simțită prezența? Nu, nu, nu! Nu e fantoma, e dom viceprimar al satului, care a venit în bătătură cu doi agenți ai „rural police” să se ia de echipa din carul de transmisiuni. Căzuse generatorul din sat de la a te solicita. Se aude, din „Studiourile Centrale” de spiritism, voci revoltate: e ProTV-ul care încearcă să ne saboteze, oare „domnul vice” o fi posedat?

Discuția revine la normal. Scuzăți, la paranormal. Moștenitorul trebuie să reconstituie ultimele clipe din viața actualăi fantome, despre care zice, acum, că-l bntuie. E întrebare cum s-a manifestat

LA LOC teleCOMANDA

Alex SAVITESCU

spiritul invocat, la întrebarea cu domnia sa. Ce a spus? „Bu-hu-huuuuuuu”, iotează în cămin pe la geam”, spune moștenitorul. „E frică, Radule?”, e întrebare tinerele care transmite către studiourile centrale impresiile sale de cămin, întocmai ca un corespondent CNN din miezul teritoriilor (și)lor. „...”, replică, sugestiv și prompt, para-agentul special Mulder, absolvent al (colii Speciale de Spiritism, Jurnalism și Semiotică). Pe ecran tronează, ca un flash, de cteva ceasuri, următorul mesaj discret: „Dintr-un moment într-altul urmează să apară fantoma în direct”.

Poate nu ați văzut toate scenele de mai sus. Dar punem în discuție cu dumneavoastră că ați identificat despre ce post de televiziune e vorba și din ce emisiune sînt desprinse cadrele. Nu am să spun nici din ce sat s-a făcut respectiva transmisiune: sînt convins că ațezarea are și oameni destupați la minte, care merită să fie protejați. Sau, măcar, să fim siguri că nu vor fi necredincioși, la rândul-le, bntuiți. Bntuiți de brigada specială de anchete-manea de la București.

oricît de greu ar fi, o schimbare este necesară [i firească, -n privința unui teatru care [i desfășoară activitatea într-o altă limbă decît cea a majorității populației, una din principalele schimbări va fi aceea c actorii noi tri se vor afla în concurență cu colegii din spațiul de expresie germană, care este relativ apropiat geografic [i unde există foarte mulți actori de talent care, în condițiile create prin noua lege, vor fi dispuși să [i desfășoare activitatea pentru c teva stagioni în România. Teatrul german din Ungaria trece deja printr-o astfel de experiență”.

„Dacă sînt bun, ce mi se poate întîmpla?”

Pe Alina Reus, tînără actriță angajată a Naționalului Timișorean, nu o sperie, ipotetic vorbind, alternativa trecerii pe un contract pe durată determinată, în condițiile în care are grijă să [i pstreze un nivel profesional respectabil: „Legea mi oferă siguranța că dacă sînt un actor foarte bine pus la punct, profesional vorbind, am posibilitatea să fiu recompensată material într-o manieră decentă. Afișarea repertoriului [i a distribuțiilor la început de stagionă mi vor permite să-mi fac agenda personală pe lunile următoare, să-mi confirm participarea [i la proiecte din afara teatrului. Cît privește evaluarea, informațiile sînt deocamdată puține [i nu foarte clare. -nleag c principalul criteriu va fi repetitivitatea, deci contează în c te proiecte ești implicat în teatru, ceea ce e bine. Problema este cum vom fi evaluați calitativ”. De asemenea tînăr, actorul Călin Ursu se așteaptă ca Legea 353 să [i permită să fie plătit pe măsura muncii prestate. „Nu mi-am făcut pînă acum un calcul ca să-mi dau seama care ar fi posibilul meu salariu, fiindc nici nu cunosc regulile de calcul. Am doar încredere c oamenii care mă reprezintă vor ține cont de situația mea ca actor care muncete”, spune el.

Răspundere da,
remunerație ba

Consilierul juridic al Teatrului Maghiar „Csiky Gergely” din Timișoara, Peter Annamaria, face parte din acei angajați care nu beneficiază de noile salarii, legea specială cuprînzîndu-i în grila doar pe acela care efectuează activități specifice instituțiilor de spectacole [i concertate. Ea afirmă c o lege de genul acesta ar trebui să cuprîndă pe toată lumea. „E un început bun, dar ar trebui construit mai departe, fiindc serviciul juridic, ca [i resursele umane sau contabilitatea reprezintă compartimente importante în orice instituție. Tot ce se nîtmplă în teatru trece prin contracte, ca atare răspunderea ar trebui să se reflecte [i în bani. Secretarul de stat a considerat c trebuie să externalizeze aceste servicii. Mie nu mi convine acest lucru, pentru c, fiind SRL, sînt nevoit să-mi plătesc contabil [i am alte cheltuieli”, punctează ea.

Instituții de cultură,
nu de binefacere

Legea 353/2007 nu se referă doar la teatrele dramatice, ci [i la instituțiile de concertate - filarmonici [i scene lirice. „Avantajul acestei legi este c poate permite unui artist să fie plătit într-un mod

decent, astfel încît acesta să nu se mai umilească”, subliniază directorul Operei Naționale din București, Călin Ionescu Arbore. „Rămîne de văzut dacă normele vor permite ce promite legea. Ceea ce nu e rezolvat e faptul c personalul administrativ nu este cuprîns în grila de salarizare, negîndu-se o motivație specifică pentru ceea ce face într-o instituție de spectacol. Or, a face teatru înseamnă necesitatea de a te adapta [i familiariza cu tot ce înseamnă teatru. Pînă nvelji pe cineva să [i faci treaba bine, pierzi c jiva ani. Toată lumea se sperie c nd aude de evaluări [i concursuri. E drept c au existat timpuri c nd acestea au fost arme pentru a scăpa de neaveniți. Dar nu sîntem instituții de binefacere, obligația noastră este de a plăti oameni pregătiti. Sîntem în plină societate de consum”, afirmă el. Ioan Coriolan Gărboni, directorul Filarmonicii „Banatul” din Timișoara, pledează pentru o departajare salarială clară între artiști, în funcție de calitatea prestației lor: „De altfel, salariile mici sînt [i principalul motiv al exodului muzicienilor români cître orchestre din străinătate”.

„Finanțatorii privați
nu ne privesc ca pe
acordeoniștii din tramvai”

Despre prevederile pe care Legea 353/2007 le are pentru teatrele independente, prima senzație a actorului Ovidiu Mihăiță, fondatorul trupei „AuLeu” - Teatru de Garaj [i Curte, ar fi c „se rupe ceva de la gura mesenilor pentru a da [i nevoiașilor”. Trupa pe care o conduce el activează după cum [i este denumirea, în garajul [i - pe vreme bună - curtea unui prieten, în Timișoara, iar spectacolele se joacă, așfel se înnoiesc programatic [i trupa are succes. „Este bine c primăriile vor avea posibilitatea [i obligația (într-o anumită măsură) de a finanța companiile private de spectacole. -n felul acesta se va putea asigura o continuitate a inițiativei, care ar putea să frizeze normalitatea”, comentează Mihăiță. El consideră greșit, totuși, ca finanțatorul să traseze un caiet de sarcini, să impună norme, edicte [i cutume: „Inițiativele de acest gen - teatre particulare - pornesc de cele mai multe ori din dorința de libertate a creatorilor. Dacă această libertate este luată, în schimb unor obligații condiționate financiar, înseamnă c ne învîrtim într-un cerc vicios. Dacă un organ al statului [i propune să sprijine inițiative private, ar trebui să fie conștient c oferă sprijin pentru rechizite, nu pentru dulciuri”. Mihăiță speră ca noua lege să simplifice relația dintre companii [i autoritățile locale. „De cele mai multe ori, aplicațiile pentru fonduri sînt adevrate interogatorii, precum chesturile, care dau senzația c vor să verifice minușios veridicitatea răspunsurilor, iar acest lucru ne pasează pe niște poziții inferioare de jupuitori [i profitorii ai fondurilor, iar lucrurile nu stau deloc așa. -n general, proiectele depuse de noi pînă acum nu aveau ca dezv sume enorme, iar lucrul asta [i sperie pe unii, pentru c ele dau impresia unor sume învecinate cu banii de buzunar. Am depus doar proiecte cu sume realiste, adică neumflate, iar dacă un proiect nu e «grandios» ca sumă, atunci el nu pare viabil - deci ce e de făcut?”

» Ovidiu Mihăiță, fondatorul trupei „AuLeu” - Teatru de Garaj și Curte: „Inițiativele de acest gen - teatre particulare - pornesc de cele mai multe ori din dorința de libertate a creatorilor. Dacă această libertate este luată înseamnă că ne învîrtim într-un cerc vicios”.

IMPLEMENTAREA LEGII ȘI COSTURILE
AUTORITĂȚILOR

Szabó K István a fost, vreme de cinci ani, director al Teatrului „Tomcsa Sándor” din Odorheiu Secuiesc. De curînd este directorul Teatrului ARCA din București [i e de plăcere c recordarea „a[anumitului] mediu independent” la „circuitul oficial” va mbogăți oferta artistică, prin sporirea programelor desfășurate de diverși operatori. El e convins c noua grilă de salarizare poate aduce o îmbunătățire semnificativă a veniturilor angajaților din instituțiile de spectacole, totuși sesizează posibile dezavantaje la nivel de aplicare. „Avînd exercițiul unor negocieri de buget, sînt puțin sceptic în privința susținerii raționale, de cître autoritățile publice, a instituțiilor cu subordonare directă bugetelor locale, date fiind costurile mai ridicate ale implementării”, spune el.

ARTISTUL ASOCIAT

S\pt\m'na 1 - Interviu

S\pt\m'na 2 - Text de autor

S\pt\m'na 3 - Criticii despre...

S\pt\m'na 4 - Colegii de
brees\ despre...martie -
MANUEL
PELMUȘ

„Suplimentul de cultură” a lansat o campanie nouă: „Artistul asociat”. Timp de o lună, un artist selectat de echipa revistei va fi promovat în paginile publicației, cititorii putând stabili o relație directă cu acesta.

» FEBRUARIE: DANIEL KNORR. Knorr este unul dintre cei mai cunoscuți artiști vizuali din spațiul european. S-a născut în 1968 la București, trăiește și lucrează la Berlin. Coordonatorul lunii: Constantin Vică.

» APRILIE: LUNA AMARĂ. Au ieșit din underground, dar nu își doresc să fie o „trupă de stadion”. Nu sînt nici idoli, nici semizei. Nu cîntă pentru popor, ci pentru cei care vor să-i înțeleagă. Coordonatorul lunii: Anca Baraboi

Spectacol live `n scris

preview este un spectacol care a fost prezentat în mai multe țări europene [i urmeaz\ s\ fie prezentat în Statele Unite. Un fragment din *preview* a fost prezentat la Radio România Cultural, la emisiunea „Vorba de Cultur\”, în interpretarea lui Ion Dumitrescu, Attila Vizauer [i a mea. M-am gîndit s\ v\ propun un spectacol cu *preview* în paginile ziarului, sub forma unei partituri. Privesc partitura ca pe o permanent\ interpretare a scriiturii coregrafice, [i nu ca pe o semn\tur\ a Autorului.

Manuel Pelmuș

-n felul acesta, no\uni precum „authorship” sau „ownership” sînt puse în discuție [i subminate. Oricine poate interpreta *preview*, poate schimba textul, spațiul [i tipul de mi[care. Aveți nevoie de un scaun [i de un spațiu cufundat în bezn\ *preview* se bazeaz\ mult, în varianta live, pe text [i cuv\nt. -ncerc s\ for\ez pu\in, aici, limitele mediului meu.

Intru în spațiu, venind din culise. Este complet întuneric în momentul în care intru în scen\ [i va r\m\ne a[ă p\ n\ la sf[r\itul spectacolului.

Fac aproximativ [ase pa[ă p\ n\ la scaunul care se afl\ în mijlocul scenei [i m\ a[ez pe el. -ncep s\ vorbesc:

„Bun\ seara [i v\ mul\umesc mult c\ a[ă venit aici. Am n\ceput lucrul la acest spectacol pornind de la c\teva preocup\ri mai vechi, dar foarte persistente. Preocup\ri legate, în principal, de corp [i de prezen\].

-ntotdeauna am n\cercat s\ relaționez prezen[a cu spațiul. Spațiul care, pentru mine, este o no\iune c\t se poate de concret\ *Spațiul* în care m-am format, spațiul în care m\ mi[c... Este vorba [i de un spațiu pe care, în ultima vreme, l\ percep ca fiind n\tr-o continu\ [i din ce în ce mai accelera\ transformare. La n\ceput am n\cercat s\ trasez contururile acestei prezen[e, pe care am vrut s-o plasez n\tr-un spațiu pe care, la r\ndul s\u, am dorit s\ l\ parcurg, s\ l\ marchez, s\ l\ interoghez [i s\ l\ prezint.

A[adar, am n\ceput aici... de la corp, de la prezen\], de la corpul meu [i prezen[a mea, n\tr-un context dat.

st\ng este a[ezat peste piciorul drept [i este u[or n\doit. Am m\ na dreapt\ n\tins, at\ n\nd spre podea. M\ na st\ng este a[ezat\ pe piciorul st\ng, mai precis pe genunchiul st\ng [i, în rest, stau destul de confortabil, cu spatele aproape drept [i rezemat de scaun. Am capul n\tors spre st\nga, st\nga mea, [i privesc în jos cu ochii deschi[ă. A[ă cum spuneam, stau destul de confortabil, de relaxat, la nivelul corpului... M-am ridicat în picioare. Privesc nainte, în fața mea, cu capul drept. Am m\inile n\tinse, în jos, spre podea, paralel cu corpul. Picioarele s\nt paralele [i n\tinse. Privesc în continuare nainte. Merg în fa\], pe diagonal\]. M\ opresc [i privesc nainte. Am picioarele n\tinse [i paralele. M\inile pe l\ng\ corp, paralele cu corpul, at\ r\nd n\spre podea.

Ridic m\ na st\ng\, n\tins\ c\tre tavan, pe diagonal\]. Mi[c piciorul st\ng pe aceea[ă diagonal\, c\tre fa\]. [i l\ n\doi pu\in. -ntind piciorul st\ng c\tre spate. Mi[c m\ na dreapt\ c\tre spate, continu\nd diagonală m\inii st\ngi, ns\ c\tre podea. Capul o urmeaz\...

Corpuri contemporane

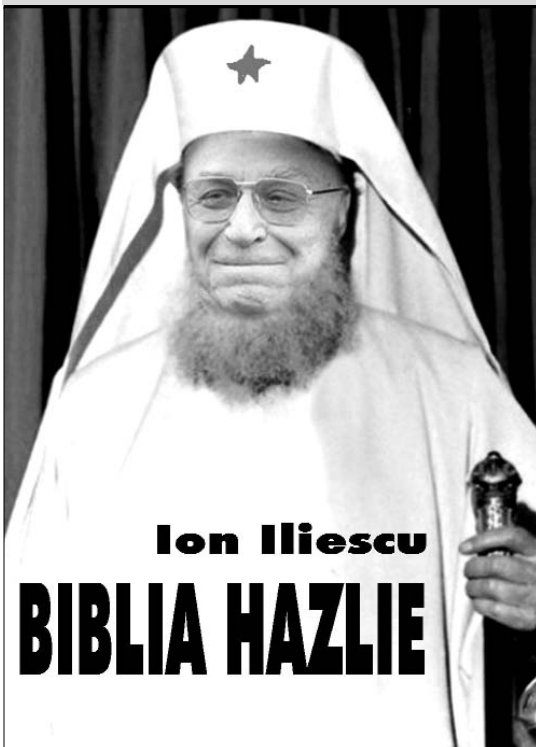
M-am raportat la un spațiu c\ruia i se cere s\ se modernizeze rapid. La corpuri c\vrora l\ se cere s\ devin\ repede moderne, contemporane [i s\ „mearg\” în pas cu „contemporaneitatea”, f\ r\ ezit\ri. M-am gîndit la forja pe care asemenea cerințe o au [i la impactul pe care l\ produc asupra corpurilor.

-n *Enciclopedia Britannica*, mi[carea este definit\ ca fiind o colaborare complex\ [i complicat\ ntre fibre nervoase [i fibre musculare, care, mpreun\, produc mijloacele prin care un organism poate interacționa cu mediul nconjur\tor... -ntreb\riile principale pe care mi le-am pus au fost: ce fel de prezen\ este posibil\ în acest spațiu? Ce fel de mi[care? Ce fel de poziționare? [i ce fel de dans?

Am revenit mereu la prezen\], la corp, la poziționare [i la „aici” [i „acum”...

Acum... s\nt a[ezat pe un scaun... Am piciorul drept pe podea... piciorul

BIBLIOTECA DIN PETRILA DE ION BARBU

Ion Iliescu

BIBLIA HAZLIE

Societatea consumatorilor de carne vie

E[ti pus s\ votezi. Pentru c\ p\rerea ta conteaz\. Pentru c\ tu po]i decide. {i po]i schimba ce se 'nt'mpl\ 'n jurul t\u. Aparent. O femeie d\ anun] 'ntr-un ziar: caut un b\rbat pentru a-l devora. Este ea vinovat\ sau nu?

Mihaela Michailov

69 completeaz\ perfect zona de interes spectacular a Alexandrei Badea, o regi-zoare pentru care instalajla-performance [i dispozitivele multimedia se afl\ 'n centrul preocup\rilor chiar de la primul spectacol, *Lebensraum* – *spa]iu vital* (Studioul Casandra). La nivel structural, Alexandra Badea concepe spa]ii fizice [i virtuale interconectate, care le dau actorilor posibilitatea asum\rii unor identit\]i multiple, fragmentate [i 'n acela[i timp unitare. Spectacolele regi-zoarei s\nt puneri 'n abis ale identit\]ilor jucate [i deju-cate 'ntr-o re]ea performativ\ care se construie[te de fiecare dat\ sub ochii privitorilor-participan]i. Alexandra Badea [tie s\-[i]n\ spectatorii implica]i [i interesa]i de link-urile activate 'n montaje video-dramaturgice. Senza]ia de proces live primeaz\. Op]iunea pentru scriituri deschise [i mobile, pentru hipertexte se vede 'n toate crea]iile regi-zoarei, la fel cum *supravegherea* identit\]ii [i manipulara ei e o constant\ care o preocup\ 'n construc]ia personajelor. –n *Lebensraum*, trei actori deveneau pilonii unui spectacol 'n care trecerea extrem de rapid\ de la un personaj la altul, adoptarea [i adaptarea la inflexiuni vocale [i v\rste total diferite erau centrul de greutate al nregulului aliaj de joc. –n *Blaubart* (Teatrul ACT), identit\]ile feminine unite prin stringen]a mor]ii erau urm\rite consecvent 'ntr-o intersec]ie de voci corporealizate asem\ntoare cu cea din *Lebens-*

raum. Femeia ca un *c'mp de lupt*, creat la Paris, urm\re[te schizofrenia unei s\rbaoice violate, care se afl\ sub tratament psihoterapeutic. Partea video din spectacol, la fel ca 'n *Blaubart* – ca propunere de concept multimedia, accentueaz\ pierderea 'ntr-un spa]iu-h\]i], care deconstruie[te [i 'nghite tot, care adnce[te perspectiva scenic\]. *Pove[ti de familie*, f\cut tot la Paris, aduce 'n prim-plan teatralitatea conven]iei asum\rii de rol (copiii devin p\rin]i [i preiau toate cli[eele autoritare) care propune o continu\ transformare de tipologii.

„A m\nc\” e cea mai activ\ strategie de consumism intim și social

–n 69, identitatea e structura de rezisten] [i de permeabilitate din spectacol. Anun]ul din ziar – c\utarea b\rbatului dispus s\ fie devorat – d\ start-ul supra-punerii unor medii [i medieri informa]ionale pe care Alexandra Badea le face s\-[i] corespund\ perfect. Cei doi tineri care intr\ 'n jocul devor\rii [i care comunic\ la nceput pe mess s\nt serverele unei lumi umanofage, o lume ahtiat\ dup\ consumarea oric\rei buc\]i de „carne vie”, fie c\ e vorba de o [tire live sau de un om. „A m\nc\” e cel mai contemporan extensibil verb cu putin], cea mai activ\ strategie de consumism intim [i social. Dup\ ce se cunosc pe mess – at\ c\ t\ poate fi vorba de o cunoa[tere prin interfa]a ecranului –, tine-

rii se 'nt\nesc [i recurg la un joc-[oc adrenalinic, 'n care devoratoarea (Sabina transform\ 'ncordarea de la nceput 'n cinism [i sfidare la sf[r]it) are nevoie de luciditatea celui pe cale de a fi devorat. Tipul care urmeaz\ s\ fie m\ncat trebuie s\ numere f\r\ s\ gre[easc\. Cifra la care gre[te 'i d\ click pe moarte. Numerele mor]ii s\nt alternate cu episoadele vie]ii, cu amintiri care 'n[iruie date biografice. C\l'n Ursu [i]jine moarte, cu o tensiune care cre[te pe m\sur\ ce num\vr\toarea urc\, lipit\ de fiecare moment important din via]\. Dozarea panicii, revoltei [i deta]rii are un crescendo pe care Ursu [i]jine sub control. La sf[r]it, identitatea lui se schimb\ din nou, de ast\ dat\ devenind din victim\ autoritate acuzatoare.

Proiec]iile variaz\ de la apari]iile [i locurile (marea) din jocul *Second Life* la detaliile corporale hiperaccentuate (buze m\njite de ruj). „Organismele” spa]iale pe care scenografa Velica Panduru le-a conceput evolueaz\ 'ntr-o dinamic\ de unit\]i de joc dispuse sub forma unei instala]ii. Cabinele din foaietul teatrului, 'n care spectatorii intr\ ca s\ voteze 'nainte s\ nceap\ spectacolul, au un corespondent arhitectural 'n cele dou\ structuri din schele, care seam\n\ cu dou\ ecrane de computer supradimensionate de pe care actorii sar. La final, o celuil\-cub 'nchide dreptul la moarte. –ns\ doar pentru pu]in timp. Pentru c\ publicul a votat: nevinovat\.

69 este unul dintre pu]inele spectacole contemporane din Rom\nia

Alexandra Badea se afl\ la a doua 'nt\nire cu Igor Bauersima, du-

p\ ce, 'n 2005, a conceput un performance multimedia dup\ textul *Norway*. *Today*, montat [i la Teatrul Odeon de Andreea V\lean.

Bauersima e un dramaturg cu ochii pe pres\, pe articole [i [tiri 'n care video-chatul apare ca form\ de comunicare cu implica]ii extreme, ca un fel de *death border* la care personajele sale recurg con[tient.

–n 69 s\nt dezb\tute autenticitatea [i valabilitatea libert\]ii de a-]i asuma propria alegere la limita sfid\rii mor]ii. Radicalismul deciziilor personale, colective, civice este resortul ideologic din 69. Toate principiile socio-morale [i structura acuzajilor solide devin inopertate 'n contextul 'n care controlul propriei vie]i]jine de legea discern\m\ntului individual. O lege nescris\ 'n raport cu c\ t activeaz\ codul *verticalit\]ii de asumare* [i democratizarea alegerilor. Dac\ un b\rbat vrea s\ fie m\ncat, cine [i poate anula acest op]iune, cine [i poate contesta acest drept 'n m\sur\ 'n care el este

cel al unui om 'n deplina posesie a facult\]ilor mintale?

69 e un spectacol construit rotund, cu detalii care 'ntregesc miza scriiturii.

Canibalismul devine o form\ de reflexie asupra dorin]ei de a opta pentru moartea pe care o vrei, asupra nevoii de a]i se respecta dorin]a at\ timp c\ t e[ti con[tient de implica]iile ei. Textul lui Bauersima este un text socio-politic, o radiografie a extensiilor libert\]ii din planul personal 'n cel religios [i moral.

Bauersima propune o video-dramaturgie, un schelet dramatic cu carne crud\.

„A m\nc\” devine cel mai activ verb al societ\]ii hiperconsumiste, devine un fel de locomotiv\ a rela]iilor cotidiene.

69 este unul dintre pu]inele spectacole contemporane din Rom\nia.

Teatrul National „Mihai Eminescu”, Timisoara. 69 de Igor Bauersima. Traducere de Ciprian Marinescu si Antal Idiko. Un spectacol de Alexandra Badea

CRISTIAN
MUNGIU» „Aș vrea să ne bucurăm cu oarecare moderație în seara asta, pentru că al doilea film pe listă e *California Dreamin'*. Nu-mi place să dedic premii, dar vreau să-i mulțumesc lui Cristian Nemescu pentru filmul lui, mi-a plăcut foarte mult.”

Florentina Ciuverca

Ce nu poate oferi înceleganța ceremonie e surpriza, imprevizibilul. La doar [ase lungmetraje luate în calcul pe 2007 [i cu doar două filme apreciate de critici [i public deopotrivă], „omulețul” Gopo nu se putea împărți decît la doi. Sau la 432. Filmul de Palme d'Or al lui Cristian Mungiu [i-a adjudecat zece dintre cele 17 trofee dedicate producțiilor autohtone, iar *California Dreamin'* (nestrînit) al lui Cristian Nemescu, alte cinci. Un singur premiu, pentru muzică originală, a mers către o altă peliculă românească, *ngerul necesar* al lui Gheorghe Preda.

–n viziunea celor peste 350 de profesioniști din industria românească de cinema care au votat, *4 luni, 3 săptămîni [i 2 zile* a fost cel mai bun film din 2007, a avut cea mai bună regie, cea mai bună imagine (Oleg Mutu), scenografia (Mihaela Poenaru), sunet. Datele din box-office – 70.953 de spectatori la cinema – l-au plasat din start pe primul loc în topul celor mai vizionate producții românești [i i-a adus premiul publicului, pe lângă

Laura Vasiliu, cea mai bună actriță într-un rol secundar în 2007

un Gopo pentru performanța anului lui Mungiu. –n absența Anamaria Marinca a primit un Gopo pentru Cea mai bună actriță în rol principal, în vreme ce Laura Vasiliu [i Vlad Ivanov „au pus monopol” pe distincțiile pentru roluri secundare. „n ultima vreme mi se spune tot mai des «odiosul domn Bebe», așa că le mulțumesc prietenilor care înc mai stau cu mine”, a spus Ivanov la primirea trofeului.

Cinci Gopo pentru *California Dreamin'*

Pentru cel de-al doilea cîtigător al seriei, *California Dreamin'*, mulțumirile s-au rostit cu o strîngere de inimă. „Aș vrea să ne bucurăm cu oarecare moderație în seara asta, pentru că al doilea film pe listă e *California Dreamin'*. Nu-mi place să dedic premii, dar vreau să-i mulțumesc lui Cristian Nemescu pentru filmul lui, mi-a plăcut foarte mult. Mulțumesc mult, Cristian”, a declarat Mungiu.

Filmul lui Cristian Nemescu a obținut cinci Gopo pentru scenariu, costume, montaj (Călin Cristuțiu) [i cel mai bun actor în rol principal (Răzvan Vasilescu). Din echipa *California* s-a făcut remarcat scenaristul Tudor Voican, distins cu premiul „Tiner speranță”. „E pentru mine? A, deci eu sînt viitorul cinematografiei românești”, a glumit Voican după ce a amintit de „[ansa extraordinară, umană [i profesională, de a fi scris scenariu împreună cu Cristian Nemescu”. La documentar, Alexandru Solomon a fost premiat pentru *Război pe calea undelor*, iar la scurtmetraj, Adrian Sitaru, pentru deja multipremiatul *Valuri*.

Cei curioși să-i revadă pe protagoniștii serialului de aventuri *Toate pînzele sus* au avut prilejul la Gala Gopo, unde echipajul „Speranței”, în frunte cu regizorul Mircea Mureșan, s-a reîntîlnit pentru a sărbători 30 de ani de la premieră. De cea mai frumoasă „croazieră” cinema-

Omulețul Gopo s-a împărțit la doi

Gopo a „crescut frumos”, are doar doi ani, dar promite să atingă venerabilele vârste ale unor Cesar, BAFTA sau Goya. Dacă înainte de prima ediție, Premiile Gopo erau privite cu sprînceana ridicată (înălțimea o ceremonie de duzină, unde nu există decît un microfon [i se citesc premiile de pe foi trase la xerox), după cea de-a doua s-a decretat: „Hai să o numim Oscarul românesc” – cum a propus

ministru Culturii [i Cultelor, Adrian Iorgulescu, luni seara, în Sala Tronului a Muzeului Național de Artă al României. „mi doare ca industria românească de film să arate altfel peste 20 de ani [i să privim atunci cu amuzament înapoi la aceste prime ediții în care am împărțit 17 premii la [ase filme”, a anticipat [i Cristian Mungiu, marele „premiat” al Galei.

Cristian Mungiu, care și-a petrecut în seara Galei mai mult timp pe scenă decît în sală, a observat că două filme de lungmetraj s-au bătut pe 17 premii

tografic au avut parte Ion Besoiu (Anton Lupan), Sebastian Papaiani (Ieremia), George Paul Avram (Haralamb), Jean Constantin (Ismail), Julieta Szony (Adnana) sau Cristian (ofron (Mihu). „Nu mi-a trecut prin cap că se poate aniversa filmul. E o seară minunată care mi sînt vrea să convingerea că filmele sînt vii [i să aniversează [i ele niște vârste”, a mărturisit emoționat Mircea Mureșan.

Suficient glamour și invitați pe măsură

Cannes-ul a fost pus la loc de cîntec anul acesta, invitat de onoare al Galei fiind delegatul general al festivalului, Thierry Frémaux. Un premiu special pentru spri-

jinierea filmului românesc i-a fost oferit de regizorul Radu Mihăileanu, care l-a numit „Dumnezeul Festivalului de la Cannes”, într-un mini-discurs savurat de public: „Există în univers două tipuri de festivaluri: cele pe care le cîntă România [i celelalte, foarte puține. Nu, de fapt există două tipuri de festivaluri: a ceea ce de pînă [i unul singur în rai, [i între, pe la mijloc, ar mai fi unul pe care îl iubesc eu foarte mult, cel de la Cluj. De obicei, cînd ești selecționat în acela din rai, e ca [i cum ai cîntă. Totul e să fii selecționat, vî spun asta că mie nu mi-au selecționat nici măcar fotografia de pe buletin”. Un al doilea premiu special i-a revenit lui Renate Roginas, coordonatoarea proiectului „Pre-Media Support”.

» Gala a avut suficient glamour, invitați pe măsură și un desfășurător pus la punct minuțios, în ciuda micilor defecțiuni tehnice. La mesele elegante, au putut fi zăriți Victor Rebengiuc, Nae Caranfil, Corneliu Porumboiu, Radu Gabrea, Radu Mihăileanu, Radu Jude, Mihaela Rădulescu, Daniela Nane, producătorii Ada Solomon și Vlad Păunescu, criticul Jay Weissberg de la „Variety”. Amfitrionul seriei transmise în direct de TVR1 a fost Marius Florea Vizante.

BOGDAN MUSTAȚĂ, AUTORUL SCURTMETRAJULUI O ZI BUNĂ DE PLAJĂ

„Când veneam în România, vedeam numai babe care vroiau să fie respectate”

**„MĂ PLICTISESC
DIALOGURILE BINE
SCRISE DESPRE
NIMIC”**

Mi s-a părut din primul interviu pe care mi l-ai dat că te enervează, și e teamă să nu fii întrebă de mesajul filmului tău (deși nu intenționez). Ai orare de filmele cu mesaj?

Nu. Nu-mi plăcea poziția mea față de tine. Tu nu vizezi nici un film, iar eu ar fi trebuit să explic mesajul regizorului. Filmul meu are un mesaj următor: nu de cînd m'gîndeam la scenariu. (În general, cred că filmele trebuie să aibă mesaj).

Filmul tău e foarte eliptic. Ai preferat să nu spui foarte multe, să lăși pe spectator să construiască singur povestea. De ce?

„mi plac soluțiile eficiente. Mă plictisesc dialogurile bine scrise despre nimic. Am căutat să pîstrez în film ce era cu adevărat esențial pentru mesajul meu. Spectatorul are tot ce e nevoie pentru a înțelege filmul, ca dovadă că majoritatea l-au înțeles. Normal că trebuie să se gîndească la film, să-l pună în discuție, eventual să-l dea răspunsuri. Dar răspunsurile sînt personale. (În mesajul este mai eficient dacă fiecare combină povestea din film cu o poveste personală).

Ce ai vrea să pună spectatorul în spațiile goale din film? Acesta e stilul pe care ai vrea să mergi mai departe?

Nu vreau să pun ceva anume. Dacă ar fi existat o anumită poveste care ar fi trebuit spusă, aș fi spus-o în film. Dar toate filmele pornesc de la o premisă, iar orice spectator obișnuit intră în sala pregătit să accepte premisa. În mod normal, participarea spectatorului se face în acest cadru. De exemplu, în *O zi bună de plajă* nu e nici o surpriză, că cei doi adulți nu scapă. Este o premisă a mea. Asta nu înseamnă că nu trebuie făcut credibil în cadrul premisei. Dar la mine consider că este credibil. Ei chiar încearcă să scape (și nu e nici o surpriză că nu pot. Sînt mai multe instrumente cinematografice folosite, de la o anumită acumulare de tensiune pînă la un anumit mod de a monta, dar nu trebuie să aibă nimeni pretenția ca eu să mizez mai mult pe inteligența sau pe forța adulților pentru a scăpa. Nu m'interesează direcția asta. Dar asta e prea multă teorie. După cum spuneam, eu cred că, în general, un om intră deschis în sala de cinema, (și nu plin de prejudecăți). Nu îți urez să mergi pe care o să mergi mai departe. Nu mi-am propus nimic, dar n-are cum să iasă decît așa cum s'nt eu.

La ce lucrezi acum?

La un scenariu despre un atlet care se doboază.

A absolvit UNATC-ul, fiind coleg de an cu Călin Mitulescu (dar e mai tînr cu trei ani decît acesta). A petrecut patru ani în Vietnam (și Emiratele Arabe Unite. Apoi s-a întors în România (și a făcut (cu finanțare de la CNC) scurtmetrajul *O zi bună de plajă*), cu care a obținut Ursul de Aur la Berlin. E un om drăguț (și bine-crescut, dar [tie exact cine e (și ce vrea. În principiu – (și mai ales –, vrea să facă cinema.

Interviu realizat de Iulia Blaga

Ce-ai făcut cu Ursul? Unde l-ai pus?

Ursul tocmai ce l-am trimis înapoi la Berlin ca să-l corecteze. Scriserăm „plajă” în loc de „plajă”.

Cum te-ai întors de la Berlin, ai fost cu iubita ta la control ca să află dacă o să avelă bîiat sau fată. Ești mulțumit de „rezultat”? I-ai găsit copilului nume, meserie etc.?)

Nu o să răspund la întrebarea asta, deși e ofertant.

Ești conștient că și-au „aliniat planetele”?

La ce te referi? Sensul este că am avut noroc? Sigur că am avut (și noroc, dar fiecare zi e plină) de noroace (și de ghinioane. Planetele mi s-au mai aliniat de multe ori pînă acum (și o să se tot alinieze (și o să se dez-alinieze de acum încolo.

Și-au plăcut Berlinul (și festivalul)? Nu mai fuseseți, nu?

Nu, nu mai fusese. La început nu mi-au plăcut nici Berlinul, nici festivalul. Apoi lucrurile au început să se îmbunătățească. La festival au început să apară filme din ce în ce mai bune, iar în Berlin am început să descopăr locuri din ce în ce mai frumoase. Locurile frumoase fiind o kebab-erie mizeră prin Alexanderplatz, o berărie unde am rîs

mult, pe lângă Mariannenplatz. Spre sfîrșit, (și Berlinul, (și festivalul mi erau foarte dragi.

„Și mai amintești ceva de la festivitatea de premiere? S-au purtat frumos nemții cu tine (și cu colegii de echipă)?

Nu-mi amintesc foarte multe lucruri. Cum ne-au așezat la marginea rîndului, cum m-am ridicat, deși nu-mi aduc aduc aminte cînd (și cum a fost spus numele filmului, cum m-am pupat cu echipa – (și mi s-a părut că a trecut mult timp, deși eram așteptat jos pe scenă... Am nunt, flash-uri. Cu organizatorii ne-am înțeles foarte bine, dar asta încă dinainte de festivitate. Ba, chiar dinainte să ajungem la Berlin.

Nu se (tia mai nimic despre tine înainte de Urs. Cum (și explici că

dai deja lovitura cu primul scurtmetraj pe care l-ai făcut după terminarea facultății?

Nu „am dat lovitura”. Pentru mine, totul s-a întîmplat într-o continuitate. Chiar dacă nu (tia nimeni de mine înainte, eu existam. Mi se pare că asta ține de un orgoliu de „a ști tot”, iar ce „nu se (tie” – nu există. Ca atare, trebuie să mi se fi „aliniat planetele” sau să fi „dat lovitura”.

Spune-le (și cititorilor cum ai plecat, după ce ai terminat UNATC-ul, cu prietena (și pisica în Vietnam, pe urmă în Emiratele Arabe Unite. A fost din spirit de aventură, chemarea necunoscutului etc., sau gîsiseți ceva de lucru acolo mai devreme?

Am plecat pentru că vroiam să fiu singur. Cînd s'nt singur, m' simt liber. Am plecat (și pentru că vroiam să plec

din România (condiția era ca locul să nu fie în Europa sau America de Nord). Vroiam să fiu departe de oamenii urîți, proști (și mîndri de aici. (și de fiecare dată cînd veneam în România vedeam numai obsesia pentru credite (și babe care vroiau să fie respectate, (și m'grăbeam să plec înapoi.

„În Vietnam ai regizat un serial. Despre ce era vorba? La ce nivel ai perceput diferențele de mentalitate?”

Era un serial pentru tineri. Povești de dragoste în facultate. A trebuit să reînvăț să comunic cu oamenii atît în echipă, cît (și pe stradă. Schimbările s'nt profunde, nu a fost vorba de o comunicare superficială de turist. Trebuie să fii deschis (și umil. Nu înseamnă că am reușit în trei ani în Saigon (și un an în Dubai să comunic perfect cu cei de acolo. Poate nici n-aș fi reușit asta niciodată, chiar dacă (și fi stat mai mult. Dar am încercat, (și asta m-a schimbat.

Dar de ce te-ai întors? Nu era totuși mai ușor să cauți alte locuri unde să faci film (și unde să-ți fie mai ușor să gîsești bani)?

Pe lângă motivele personale, au fost (și două motive legate de film. Nu era mai ușor să găsesc bani pentru film (nu televiziune, reclame, comenzi) în altă parte. Am vrut să profit de ce-i aici. Aveam acest scurtmetraj (și țigat la CNC (și am venit să-l fac. Al doilea motiv este legat de subiectele la care m-am gîndit. Eu am nevoie de acumulare pînă cînd poveștile ies la suprafață. Pînă acum, poveștile au fost românești. Un balon în formă de inimă este un scenariu „romănesc”. Trebuia să fiu aici pentru Balon...

Ești coscenarist alături de Călin Mitulescu la acest al doilea lungmetraj. Un balon în formă de inimă. Ești scris scenariul la O zi bună de plajă. Aveți un mod special de a lucra împreună? Vedeți cinema-ul în moduri apropiate? S'nteați în aceeași bancă la facultate?

Neori s'nteam în aceeași bancă la facultate. Oricum, nu dădeam prea mult pe-acolo. Mergeam la orele de regie, ne făceam filmele (și cam asta era tot. Dar n-avem un mod special de a lucra împreună. Pur (și simplu, ne spunem ideile. Avantajul este că ne (tim foarte bine (și ne e ușor să ne înțelegem. În mod sigur, s'nt lucruri în film pe care le vedem asemănător. Dar s'nt foarte multe pe care le vedem diferit. Important este că fiecare a ajuns să respecte viziunea celuilalt.

CREPUSCUL CIVIL DE DIMINEAȚĂ

Emil BRUMARU

Prințese date uitării
sau necunoscute (4)

PÎncerea de a intra cît mai mult în intimitatea prințeselor e lecuit doar prin aflarea a fel de amănunte presărate cu ingeniozitate în cartea tradusă de (erban Foar). Duc mai departe răsfoirea [îi copierea pe mîtase a neb-nuitelor năstru[nici]...

TOTEM: „A face uz de un totem nu-i lucru greu, numai cî niște trucuri – cred eu – nu-s de prisos, pentru a nu cîdea în ridicol. Pentru slobozirea ploii: iei un pumn de hum-n m n st ng, te nv rte[ti de trei ori ntr-un sens, de apte ori n celălalt. Apoi a[tep]. (A nu se uita umbrela!) Pentru ivirea soarelui: te nv rte[ti de ase ori la dreapta, de douăsprezece ori la stînga. Relei mereu figura p n soarele apare. (A se ține minte s-]i aduci o bun-nc]i minte!) Pentru mplinirea oric vrei dorin: la fel ca pentru soare, numai c ntr-un picior. Apoi a[tep]. (A nu se uita rbdarea [i tutunul) Pentru amuzament: se cere s te nv rte[ti oric nd, oricum. S nu a[tep] pentru a lua-o de la cap t. (A nu uita s-]i faci buni camarazii).”

AMAZOANE: „Prințese care-i ursc pe prinți. Se hrnesc cu carne crudă (ca t tării) [i se antrenează în m nuierea knutului. C n]reie fr seam n, dorm c lare. i șperie pe fiecare [i nu se tem de absolut niciunul, nici chiar de c p cunul Isidor”. **STEJAR ALBASTRU:** „Extrem de rar, acest stejar albastru e-o specie protejată n p duriile de la noi. Se recunoaște de departe după aroma lui de izm proaspăt [i f n cosit; se vede ici-colo, pe c te-o margine de drum sau n ad ncul unei r pe. C nd ave]i parte s vede]i vreu-

ni, e cuminte s-i privi]i cu luare-aminte: niciodat o prin]es nu-i departe”. **PIETRICIC:** „Toate prin]esele de]in o pietricic, cel pu]in. G s]it n drum sau pe o plaj sau ntr-o pe[ter mai mic, cu aspect de ciob lucios de glaj, de [ist de calcar sau de mic, ro]ietic, verzuie, albastr sau sur, neted sau aspr, opac sau nu fr scilpet, j]inut n pumn ori ntr-un sipet, sau ntr-un buzunar, n rol de talisman benefic ori din contr, n func]ie de culori. Altminteri, nu [i-ar da niciuna din prin]ese, cic, ultrasecreta-i pietricic. Excep]ie: cea care m n nc c t [apte (zeci) [i este nc nformetal. Papagnasse, a crei pietricic e o st nc”. **DIN]I DE LAPTE:** „]inu]i cu grij [i sub lac t, deoarece un [oarece n treac t]i-i [terpe]te de sub nas. Din]ii de lapte ai prin]esei Papagnasse pot fi v]zui]i p n la 7 seara, n muzeul principeselor din Rennes. S nt vizita]i de mult lume. Urca]i-v n autocar sau tren [i-o s pricepe]i pentru ce anume”. **UMBRELE:** „Se [tiu o ploaie de umbrele; cea mai frumoasa dintre ele, cu aurii petale, a fost cel mai rnit mic ad vpost. Po]i, ast]zi, s-o admiri la Rennes, unde-admirat-o-am [i eu, n cel mai cunoscut muzeu al principeselor... Alt gen ar fi Tornado de Manila, care aduce cu cochilia de melc, ca [i, din naru]u cu perle ve[nice, coco]ur de la Bangkok. {i, a-]ijderi, cam ca un balon din chewing-gum de str]vezie (iar nu ca la balet, un alb tutu), cea a prin]esei Matuvu. Pe-a cincea nu pot s-o ating nici cu o [oap t]. un paing expert, umbrăte]ii prin]ese pe nume Noc]ia, i-o tot]ese”. **NGHE]ATE:** „nghe]at u[oar, n compozi]ia creia predomin apa, din fruct oprit. Desertul preferat al prin]eselor, nc t unele]iau [i ca aperiitiv. Re]etele s nt delicioase [i variate: nghe]at v]ratic sau nghe]at hibernal, nghe]at de fructe sau de flori. nghe]at la cardamome (pom indic), excesiv de parfumat, [i nghe]ata balerinelor, vestit pentru lejeritatea ei. nghe]ata serii, nghe]ata unei serii de leri, cu ape de moar negru sau ivoar”.

{i ar mai fi de ad vugat nc alte [i alte vorbe ginga]e [i echivoce despre prin]esele ce ne b n]uie, cu delicate]e, via]a...

Lucian Dan Teodorovici:
un prozator n r sp r

N-am scris despre prima edi]ie a romanului *Cercul nostru* v prezint: al lui Lucian Dan Teodorovici, ap ruit n 2002 [i lucrat de autor cu cel pu]in doi ani nainte. Dup romanul de debut, *Cu pu]in timp nainte de coborrea extrater[trilor printre noi* (1999), care fusese tip rit la editura studen]easc de vesel amintire Outopos [i avuse, pe cale de consecin], ecouri palide de pres [i, probabil, ncas ri la fel, al doilea roman a fost primit cu un entuziasm general [i

acceptat ca una dintre realiz rile remarcabile ale unei genera]ii nc de pe atunci a[teptate. I s-au aplicat la repezeal toate cli[eele posibile legate de „proza t n r” (s-a vorbit de mizerabilism, de cultul banalit]ii [i de resuscitarea „pove]tii”, ca [i cum toate acestea ar fi avut vreo leg tur cu romanul), iar *Cercul nostru*... a rmas de atunci un exemplu de lucru bine fcut, de o abilitate narativ gospod reasc, o apari]ie revigorant a tranzi]iei române]ti.

Doris Mironescu

Bine]eles, m vol str dui n cele ce urmează s ar t lucrurile nu stau clar a]a, c romanul lui Teodorovici se nca drează cu greu n modelul prea schematic al recept rii „genera]iei tinere”, c apar]ia sa era, de fapt, la fel de insolit n 2002 ca aceea din 2006 a lui Teodorovici cel Mic de R]zvan R]dulescu. {i voi ncepe prin a spune c proza lui Teodorovici nu este una „de tranzi]ie”, doritoare s nregistreze muta]iile morale din fiin]a na]ional [i s denun]e grotescul prin violen]a reprezent rilor epice, a]a cum procedază „mizerabilismul nou]zicist (Daniel B nulescu, Petre Barbu). Pove]tile de via] ale tr sn]ilor de azi (Sorin Stoica) [i supravie]uirile monstruoase sau bonome din postcomunism ale „oamenilor noi” din subterana ceau[ist (Petru Cimpoe]u, Dan Lungu) nu pot fi reg]site n scrierile lui Teodorovici aproape niciodat. Scriiturul nu are o predispozi]ie anume pentru pitoresc, chiar dac dispune de un umor veritabil – fie el „neburn” sau „amar”, cum l-au numit criticii (uneori chiar n interiorul aceluia]i propozi]ii). Proza lui Teodorovici nu ajunge s descrie cazuri sociale ori morale din unghiul de vedere al „normal]ii”, a]a cum declara o comentatoare n 2004. Drept dovad, chiar prozele scurte adunate n volumul *Atunci i-am ars dou palme*, care focalizează pe mici fragmente de neant valah, nu reu]esc s construiasc

o veritabil critic social. Cu at t mai mult, romanul *Cercul nostru* v prezint: nu con]ine un extras de tranzi]ie, nici m car n form parabolic. Faptul c autorul a reluat titlul romanului ca nume de rubric de comentariu politic n ultimii doi ani n revista pe care tocmai o citi]i nu poate dec t s v induc n eroare. „Cercul” din romanul lui Lucian Dan Teodorovici nu este unul politic, fiind „al nostru” n mult mai mare msur dec t acela de pe ecranul televizorului.

Existen]ialismul revizitat

Un manual al nt mplirilor este romanul acesta, o poveste compus din secven]e autonome, mai importante dec t ntregul. Fiecare capitol aduce o nou serie de aventuri bizare, caraghioase, pentru care naratorul nenumit al romanului are, se vede, o deosebit predilec]ie. Iese pe pervaz, chipurile ca s se sinucid, [i este apostrofat de un vecin pentru expunere indecent; merge la biseric s-[i verifice ata]amentul confesional [i asist la un mic scandal comentat cu dispu]te teologice. n general, orice dialog inofensiv degenează ntr-o ceart [i orice nt Inire ntr-o confruntare. Este ceva n modul personajului de a se comporta [i de a vorbi care i enervează pe ceilal]i, antren ndu-i pe o pant aberant a controversei. E firesc ca eroul nostru s resim]t via]a ca pe o corvoad [i lumea ca pe o abera]ie pe care vrea s

le nege prin sinucidere, dup cum la fel de firesc este ca sinuciderea s e]uzeze matematic, din aceea [i blestemat fatalitate care i face s treac din gaf n ne]elegere [i apoi iar n gaf. Consecven]a personajului cu sine este exemplar [i definitorie pentru scrisul lui Teodorovici nc din primele proze (*Guma de mestecat*, de exemplu) [i din romanul de debut din 1999. Acela]i sinuciga] ghinionist este prezent n toate scrierile autorului, gafeur invariabil, om ridicol ntre oameni ridicoli, anim nd o lume narativ remarcabil de organic.

Eroul din romanul lui Lucian Dan Teodorovici nu este unul lipsit de str mo]i literari. El descinde, n linie direct, din plimb re]ii incontinen]i ai romanelor din anii '30, indivizi boemi [i fr r d]cini, fl neur]i sau dromomani n c lătarea unui loc n care s se poat opri pentru o clip, eliberat de sentimentul inutilit]ii care i macin. C]lin Adam din *In]terior* de F nt neru, Ferdinand Sinidis al lui Bonciu din *Bagaj* sau adolescentul din *nt mplirile* lui Blecher i s nt fra]i buni, globe-trotter]i ai propriilor universuri provinciale (Bucure]tiul lui F nt neru este, cu siguran], un ora] de provincie), evazi]ni [i care nu mai au unde s fug. Ei deambulează haotic, vis nd nt Iniri mirabile [i lans ndu-se n aventuri improbabile, a[tept nd s li se nt mple ceva. La fel, naratorul din *Cercul nostru* v prezint: [i umple zilele

SEMNAL

W. Somerset Maugham, *Vila de pe colina*, traducere din limba englez de Ioana Vlcrescu, colec]ia „Biblioteca Polirom”, Editura Polirom, 216 pagini, 22.95 lei

Vila de pe colina a fost ecranizat n 2000, n regia lui Philip Haas, cu Kristin Scott Thomas [i Sean Penn n rolurile principale.

Vila de pe colina este povestea frumoasei Mary Panton, curtat de un gentleman a crui cerere n c s]torie ezit s-o accepte, de]i c n]re]te la rece toate avantajele care ar decurge de aici. {i asta pentru c Mary are [i o tatur romantic, vis nd la gesturi de d]ruire gratuit fa] de cineva care o poate

aprecia la adevarat ei valoare. n]nirea cu un str n misterios [i neratic pare ocazia perfect s-[i pun n practic] acest] idee extravagan]. Str n]ul este un refugiat de r]zboi s rrac [i disperat, iar gestul ei altruist i marchează dincolo de orice a[tept ri. nainte de rev rsatul zorilor, Mary se vede confruntat cu acte de o cumplit violen], silit s cear ajutorul unui b rbat dubios [i s accepte c via]a ei nu va mai fi niciodat la fel.

„*Vila de pe colina*” tratează una dintre temele favorite ale lui W. Somerset Maugham: felul n care o via] aparent obi]nuit [i stabil poate fi schimbat pentru totdeauna n urma unui gest impulsiv sau a unui capriciu. („Library Journal”)

» **DIN]I DE LAPTE:** „]inu]i cu grij și sub lac t, deoarece un șoarece în treacăt și-i șterpelește de sub nas. Din]ii de lapte ai prin]esei Papagnasse pot fi văzu]i pină la 7 seara, n muzeul principeselor din Rennes”.

trece de la un program TV la o revistă porno [i de la o plimbare în tramvai la o excursie în gară. Gesturi fără consecințe, lipsite de orice implicare personală, ale unui ins deja convins de inutilitatea lor [i a sa: „Umblu fără jintă, pînă ajung în fața unei biserică. Nici un chip cunoscut pînă aici. Așa că nu-mi rămne decât să pun în practică ideea ce mă născă, de a intra în biserică. -n definitiv, chiar [i asta s-ar putea transforma în ceva interesant”.

Critica a vorbit, în 2002, despre rezonanța existențialistă a unui astfel de roman, urmînd intuiția lui [erban Foar], care i-a [i dat formularea cea mai pregnantă: „existențialismul de circiumă [i gang”. S-a născut nit totu[convingerea că Teodorovici parodiază cu mijloace, [tiu eu?, postmoderne o formulă literară în care nu crede. Mai degrabă nsă, romanul autenticist [i g[se]te în autorul ie[ean un veritabil continuator, reluînd cu hotărre nu numai spiritul, ci chiar practica de lucru a antecesorilor. Lipsa de identitate socială [i de r[ă]dăcini a eroului în lumea prin care se mișcă nu este decât un punct de plecare. Dar permeabilitatea la ridicol [i posibilitatea de a-i contamina pe toți cei din jurul său cu aura absurdului [i individualizează iar [i pe eroul din *Cercul nostru*, apropiindu-l de frajii săi de acum 70 de ani. El ia toate întmplările prin care trece ca pe niște aventuri existențiale, gata să resimtă violența boantă a realului chiar [i într-o n[tr]nire fără consecințe cu niște jigani obsceni n[tr] un tramvai. Nervozitatea zgîndrită a eroului amintește de disperările nemotivate ale naratorului blecherian în fața sarteilor ca nasturi din casa p[rinte]ască. -n fine, clasică este [i construcția romanului ca o serie de încercări de sinucidere ratate sau reușite. Orice scriere autenticistă are o puternică tentă doctrinară, un schelet teoretic vizibil. Aventura eroului în real echivalează cu aventura autorului existențialist în căutarea unei soluții de ieșire din disperare. Lucru cu atît mai vizibil la Teodorovici, a cărui carte e un veritabil tratat ilustrat despre sinucidere [i ratare.

Unanimitatea exegeților a avut dreptate

Ediția a doua a romanului aduce o serie de revizuirii, mai ales prin eliminarea unor pagini, pentru fluidizare. Dispar, astfel, unele scene de tranziție la bloc, autorul formulîndu-și tot mai net refuzul pitorescului urban. Certurile între soții b[ă]trîni, acriji de viață, dispar din peisaj, ca irelevante pentru aventura sinucigăului titular. -n schimb, biografia eroului absurd pare, prin contrast, mai bogată, ceea ce ne îndreptățește să vedem în *Cercul nostru* v[er]zintă: aventura unei conștiințe, [i nu a unei societăți imature în căutare de sine. Din acest motiv, recunosc, aștept cu o mare curiozitate apariția filmului cu un scenariu realizat după acest roman. Chibițez: cartea va bate filmul, căruia i se pun în față o mulțime de probleme. Dificultatea de a-l ecraniza pe Teodorovici nu vine doar din necesitatea de a evita grotescul [i violența, promovînd în schimb ridicolul [i absurdul. Mai greu este să convertești în limbaj cinematografic umorul atît de aparte al autorului ie[ean, umor care aparține textului, [i nu poveștii. Gîndirea nceată a tuturor personajelor, mania lor de a se crampona de inutilități, de a scoate un arm[ă]sar din fiecare b[ă]z de [i n[ă]r fac din Teodorovici un prozator veritabil, dejin[tor] de tehnică [i de limbaj personal. Poate prea personal ca să devină atît de u[or] limbaj cinematografic. -n romanul foarte bine scris al lui Teodorovici (aici, unanimitatea exegeților a avut dreptate), limbajul este vehiculul nebuniei, al absurdului [i lehamitei. Personajele nu dialoghează niciodată adecvat cu situația dată, reușind să compromită momente critice cum este

Lucian Dan Teodorovici, *Cercul nostru vă prezintă*; ediția a doua revăzută și adăugită, colecția „Ego. Proză”, Editura Polirom, 2007

sinuciderea [i afectînd gravitatea atunci cînd sînt surprinse dezbrăcate în sufragerie. Se n[ă]leze de aici că fundamentala lor nepotrivire în lume jine de un program existențial [i de o poetică auctorială. Ei sînt profesioniști ai rătării, chiar dac[ă] se dovedesc ageois cînd e vorba de o sinucidere ca la carte. După cum [i autorul se plasează voluntar, prin seriozitatea umorului său metafizic, în r[ă]sp[un]surul unei literaturi vesele, cu preocupări etice [i sociale, de comentariu național cu morală la urmă.

VERBA WOLAND

Ruxandra CESEREANU

Dantelă și simulacru

C[ă]rțile s-au scris de-a lungul vremurilor pe tot felul de suporturi: h[ă]rtie, în primul rînd, dar [i platră (pe ziduri, a se vedea graffitiurile de astăzi), scoarță de copac, p[ă]nză (ori m[ă]tase) etc. Unii au scris chiar [i pe nisip (eu nsă mi am tăcut a[șa] ceva pe o urlă [i plajă) pustie de îngr[ă] New York), mizînd tocmai pe efemeritatea textului scris în nisip (nici o aluzie la Borges, să fie împede!). Alții au scris pe frunze de palmier. -n închisori, s-a scris pe fundul gamelelor ori pe săpun. S-a scris [i pe sticlă (pe geamuri). [i, poate, au mai existat [i alte fantezii legate de felul în care se poate scrie o carte. Tentajia mea a fost nsă alta: aceea de a scrie o carte pe dantelă. Firește, lesne de ghicit, o astfel de carte este imposibil de scris, pentru că nu prea ai cum să scrii cuvintele pe dantelă, aceasta avînd g[ur]i me[te]ug[ur]ești nespuse de multe, ochiuri, cum sînt numite acele rotocoale de a[șa] împletit. A[șa] n[ă]c[ă] mi ng[ă]dui să spun că o carte pe dantelă este, probabil, cartea cea mai împede imposibilă [i, de aceea, cartea cea mai r[ă]vnit în această lume unde aproape totul este posibil.

Marea temă a literaturii actuale cred că este simulacrul. Se pare că autorii s-au s[ă]turat de inventarierea unei lumi materiale, aici [i acum, dar s-au s[ă]turat [i de o altă lume, dincolo, altunde, o lume, să zicem, strict spirituală, mentală

etc. Drept care autorii au încercat să împace capra [i varza prin intermediul simulacriului. Oho, să nu ne imaginăm că simulacrul este ceva u[or] de izbutit [i de croșetat - nicicum! Dar simulacrul are ceva ce [i face deosebit de interesant: po[ate] să te joci cu el oricî, po[ate] să-l n[ă]vr[ă]și, să-l r[ă]sușești [i apoi să-l distrugi, nu contează. Simulacrul ng[ă]duie orice, tocmai întrucît este simulacru. El este o aparență (sau un m[ă]nunchi de aparențe precum un m[ă]nunchi de chei ale unor pivnițe cu vinuri noi, nevechite) cu pseudopode de esență, iată ce face dezirabil simulacrul! Nu [tiu] dac[ă] viitorul literaturii ne va aduce un triumf al simulacriului, sau dec[ă]derea sa este, totu[și], inerentă! Nu pot să prezic nimic în acest sens. Deocamdată doar constat regatul îndubitabil al simulacriului în literatură.

» În închisori, s-a scris pe fundul gamelelor ori pe săpun. S-a scris și pe sticlă (pe geamuri). Și, poate, au mai existat și alte fantezii legate de felul în care se poate scrie o carte.

Un mic burghez (II)

E adev[er]at, imaginea burghezului nu este prea bună. Revoluțiile artistice [i cele sociale l-au contestat, ridiculizat [i lovit în egală măsură. A fost transformat într-un simbol al suficienței meschine [i al opacității la tot ceea ce va nsemne noutate. [i totu[și], dac[ă] gîndim niște mai profund, nsănd deoparte clișee uzitate [i uzate, vom realiza că burghezul, [i nu altcineva, a dat pînă la urmă legitimitate tuturor acestor n[ă]nori. El a format publicul: nu [i r[ă]nălnd rîd pe lotul lui de p[ă]mînt [i dînd cu sapa-n cap oricui l-ar fi n[ă]lcat, nici muncitorul de primă generație care

abia cu [olarizarea progeniturii a n[ă]nceput să perceapă educația, [tiințele, artele, nici intelectul familial ori hiperadaptat, violent contestatar sau ap[ă]r[ă]tor, după caz, al establishment-ului. Nici preotul, evident; poate profesorul umanist despre care vorbeam, el nsu[și] o varietate de burghez, a[șa] cum vedem în romanele realiste ale lui Rebreaun.

Burghezii au fost cei care au mers la teatru [i au cerut fie adaptări ale unor piese franțuzești, fie producțiuni originale ale teatrului național. Burghezii au intrat în galeriile de artă [i au achiziționat tablouri pe care le-au ag[ă]nat,

cu mîndrie de proprietari, prin casele [i vilele lor. Burghezii au citit cărțile scriitorilor no[tri] [i, în multe rînduri, le-au [i sponsorizat apariția. Această burghezie ironizată sub jire [i batjocorit gros a asigurat consumul cultural [i cadrul contractual fără de care nu poate fi conceput o viață artistică normală. Deoarece, în pofida tuturor parabolilor subtile [i referințelor directe la obtuzitatea bur[ă]verzimii, creatorului român i s-a p[ă]rut firesc să aibă, el nsu[și], așteptări chiar reflexe burgheze. Ra-reorii l-am văzut renun[ă]nd la beneficiile materiale de pe urma activității lui - nu-i

a[șa] - artistice; nu i-au disp[un]cut c[ă]tu[și] de puțin contractele avantajoase de editare [i traducere; [i s-a ar[ă]tat literalmente revoltat atunci cînd cineva l-a plagiat sau l-a preluat fără copyright. S[ă]rînd ca ars, a devenit deodată foarte legalist [i c[ă]t se poate de burghez...

Spuneți-mi cu m[ă]na pe inimă: chiar nu vă interesează ca arta pe care o faceți să circule [i să se v[ă]ndă, să ajungă la un public c[ă]t mai larg, nu numai la unul elitist, să vă aducă beneficii pe termen mediu [i lung, să vă asigure independența financiară? Chiar nu dați doi bani pe modul în care este primită cartea sau pictura voastră, piesa de teatru, opera la care ați trudit? Calitatea ei de produs cultural vă lasă

BUCUREȘTI FAR WEST

Daniel CRISTEA-ENACHE

indiferență? Dac[ă] da, înseamnă că s[ă]n[ă]te[n]i niște spirite alese, rare, fraj[ă] buni cu prin[ă]ul M[ă] [kin al lui Dostoievski; sau comuniști adev[er]ați, care nu au un sentiment de proprietate nici măcar asupra operei lor.

Dar în cazul contrar nu faceți decât să p[ă]șiți în urma burghezilor pe care o disprețuiți. Profități, orice ați zice, de legile [i contractele ei, de garantarea, asigurarea [i ap[ă]rarea n[ă] instanță a unor drepturi (de autor, de moștenitor, de editor...) pe care, într-o jară civilizată, ni-

meni nu le poate n[ă]lca decât cu riscul de a plăti pentru asta. Nu merg pînă acolo înc[ă]t să vă numesc burghezi. Ceea ce pentru mine e un blazon pentru dumneavoastră poate să fie o jignire.

Vreau doar să recunoașteți un lucru: că, dincolo de tiradele idealiste [i de reflecțiile filosofice pe deasupra contingentului, în forul interior al fiecăruia dintre voi se ascunde un mic-burghez, cu papucii [i cardul lui, care a supraviețuit eroic socialismului nostru.

„Povestea celor 10.000 de colete nu este nouă și nici atât de senzatională cum pare. Grație domnului Șolea, este redescoperită la intervale de timp, cu mereu proaspătă uimire, de câte o publicație.”

SECRETUL ADRIANEI

Adriana BABEȚI

Mărțișo®

De parcă a lucra la Terapla sau la Antibiotice la [i], m-am gândit să-l atîrn mărțișorul un r în cerc, semn pentru retard, adică pentru efect prelungit. Nimic mai potrivit pentru ce vreau să spun săptămîna asta. De [i] 1 martie e hăt în urm, de [i] chiar acum cînd scriu lapovișeaz mohor t peste o tufl galben de forsythia nforit în curte, de [i] în jurul meu s-au ntmplat mai mult lucruri triste dec t mari bucurii, de [i] m dor tendoanele lui Ahile de-mi sar ochii, tot mi-am gsit prilej de nseninare [i] de zburdat din te miri ce. Ve [i] zice c snt firimituri [i] poate chiar a [a] e. Dar eu una m-am ndestulat cu ele, de parc ar fi fost adevrate festinuri. Toate micile nt mpri pe care le-am trnit sau v zut, despre care am citit sau auzit n jurul lui 1 martie mi-au jnut de foame mult vreme [i] m-au ntremat. Acum doar am s le-n [i] ca pe ni te pastile legate cu [nur alb-rofu. Iar c ndva am s povestesc pe larg despre:

a) ce-am njeles dintr-o vizit la centrul medical „Cristian {erban” pentru copii [i] adolescen]ii cu diabet [i] hemofilie, ridicat la Buzia [ca un triumf asupra suferin]ei; b) cum am interpretat

poanta preluat de toate agen]iile de pres despre cei 18 poli [ti comunitari din Timi[oara, urca] pe scena Filarmonicii pentru ore de balet, ca s vneje dirijatul cu gra]ie n intersec]ii; c) c t de mare mi-a fost bucuria c nd am descoperit n amfiteatre un an l Litere foc de de [tept [i curios; d) de ce m-am gndit mult vreme la genialul pictor naiv Viorel Cristea din Ghilad, v znd cum satul e r sponmenit la televizor sau prin ziare doar pentru Costel Busuioc; e) p n unde mi s-a avntat nchipuirea [tiind c prieteni scriitori [i studen]i n frunte cu Daniel Vighi au nceput campania de salvat patrimoniul din satele b n]ene.

Ar mai fi multe, dar aleg n ncheiere dou emailuri cu m r]i[oare-m r]i[oare. Primul l-am primit de la Industriile Caricaturii Ion Barbu: dou tablouri n rame aurite cu o pisic [i un pic de ghiocci. Plus text: „Nu snt cele mai frumoase din lume, dar snt din gr d]ina mea”. Dup aceast dulce] de gest, a sosit [i snopul minunat de M r]ti[oare necomertzi[oare din partea lui {erban Foar], via Liternet. Iat l doar pe cel ce m prive]te [i pentru care zic frumos mersi:

plînsă
urzește o
ca de
Și-tzi face deranje-n
tăi clari
care n-ai okelari.

{olea de la Cultur, ntre Don Quijote [i Gic Contra

S-l vad pe Adrian Iorgulescu dup gratii este de trei ani scopul suprem al lui Marius Marian {olea, poet [i func]ionar n Ministerul Culturii [i Cultelor (MCC). De trei ani, zi de zi, adun documente, strnge informa]ii, v neaz ilegalit]i. E convins c totul n jurul s u e o mare ilegalitate. E convins c totul n jurul s u e o mare conspira]ie. A ministrului [i a maghiarimii. Primul ar vrea s-i nchid gura. Cei din urm s-i lase „pe scriitori n chiloji”. „Eu snt dovada c statul de drept, n Rom nia, nu exist.”

R. Chiruță

L-am ntlnit pe Marius Marian {olea ntr-o diminea], la Secretariatul de Stat pentru Culte. Stabilisem ini]ial s discutăm la o cafea, n zon, dar s-a r z gndit. Nu vroia s le dea ocazia [efilor s i s-l acuze c l ipse]te de la birou. De c nd a nceput r zboiul cu Ministerul Culturii [i Cultelor, [e]ii i v neaz fiecare gre[eal, a [teapt fiecare pas gre[it s-l dea afar, mi explic. „Am rezistat trei ani cu mari presiuni. Nu cred c [i poate imagina cineva ce-am p]it eu n timpul asta. De fiecare dat l-am nvin, s nt victorii mute [i anonime. O singur dat dac am pierdut, e fatal. Dar fiecare victorie de-a mea m pune ntr-un pericol mai mare dec t dac a [i fost nvin. Fiecare victorie creeaz o reac]ie absolut incredibil.”

O lupt continu, a]a [i vede acum poetul destinul, o lupt la care n-are voie s renun. „Este gre [i s cedezi. Noi sntem datori m car s fim coeren]i n

ceea ce nseamn via]a. Dac inima mea bate necondi]ionat, cum s renun eu? Este n afara logicii. Rezist. Poate e n defavoarea mea, dar rezist.”

Deocamdat nu [tie c t mai e p n la cap t ul drumului, dar de la nceput a [tiut unde vrea s ajung: s-l vad nchis pe Adrian Iorgulescu. Func]ionarul e at t de convins de misiunea sa, nc t afirm c nici m car apropiat final de mandat al ministrului nu-l va elibera de umbra sa, Marius Marian {olea. „Eu scap de ei odat cu alegerile, dar ei cum vor scpa de mine? -n urma c ror alegeri? E o chestiune simpl: cu c t semenii, oame-nii snt mai coco]aji, eu trebuie s stau mai drept. -n ciuda prejudiciilor personale pe care le am.” A [a declam.

Pachetele buclușe

Buba care l-a ntors pe poetul [i func]ionarul ministrului mpotriva lui Adrian Iorgulescu [i a „clicii sale” s-a spart la finalul lui 2005, odat cu demararea „Programului de diploma]ie cultural”,

prin care MCC anun]a c trimite 10.000 de pachete cancelarilor [i parlamentariilor europeni, pentru a promova imaginea Rom niei peste hotare. O ac]iune perfect ilegal, sus]ine de atunci Marius Marian {olea pe unde are ocazia. A trimis zeci de adrese interne n care reclama neregulile, a chemat Curtea de Conturi, a depus pl ngere penal la Departamentul Na]ional Anticorup]ie, mpren] cu Florin Chilian [i George Mihalcea, a [e]it la televizor [i n pres. De trei ani, acuzele snt acelea].

Potrivit MCC, cele 10.000 de pachete con]ineau un set de CD-uri cu interpre]ri [i compoz]ii enesciene, un album reprezentativ pentru profilul cultural al Rom niei, un DVD cu filme rom n]e [ti premiate la festivaluri interna]ionale [i o carte despre George Enescu. Marius Marian {olea a adunat acte [i sus]ine c ilegalit]ile au fost comise din primul moment al programului: comanda pentru con]inutul pachetelor ar fi fost dat nainte s existe o hot r re de guvern care s stabileasc suma care se aloc pentru acest program, dar mai ales nainte s fie stabilit o comisie de negociere [i recep]ia a pachetelor. Ministerul ar fi negociat direct cu patru firme achizi]ionarea produselor, n ciuda legilor care prevd achizi]iile publice de peste 40.000 de euro se fac prin licita]ie public. MCC sus]ine c recep]ia pachetelor s-a fcut pe 6 [i 14 decembrie 2005, n timp ce Ministerul Afacerilor Externe (MAE) a r s pns unei publica]ii centrale c pachetele plecaser deja de pe 19 [i 20 noiembrie 2005, nc rcate n ase TIR-uri nchiriate [i microbuzul MAE, plecarea fc ndu-se imediat dup sigilare.

De fapt, Marius Marian {olea e convins c aceste pachete nici m car nu au existat. „E o chestiune de o banalitate evident: nici nu exista locul fizic, n MCC, care e un minister minuscul, de a recep]iona 10.000 de colete. Nu se puteau recep]iona dec t n Sala Palatului [i n Sala Sporturilor. Dar nu s-a recep]ionat niciodat nimic”, afirm {olea.

„Ministerul groazei, demnitarii crimei”

Faptul c p n acum pare c a luptat n zadar l macin pe Marius Marian {olea. Nu vrea s recunoasc. Faptul c unii l consider nebun l deranjeaz. Dar e convins c e crucea lui. „Eu nu vreau s schimb paradigma cultural a eroului. Nici a eroului antic, nici a celui modern. Eu n deplinesc un lucru banal. Pare anormal ce fac eu pentru c nu face nimeni. Dar e banal, ar trebui s fac to]i. De aia pare anormal, pare o chestiune absurd”, mi spune.

-n 2007 a scos [i o carte: Ministerul groazei, demnitarii crimei. (Singur n mijlocul haitei). Jurnal de serviciu. Cu o prefa] de Florin Chilian. Poveste]te acolo ce-a p]it n ultimii trei ani. Cartea e n libr rii, dar varianta sa electronic, din calculatorul poetului [i func]ionarului Marius Marian {olea, e adus mereu la zi. Alte acte, alte informa]ii, alte ilegalit]i. A ajuns deja la 864 de pagini. [i cre]te.

Marius Marian Șolea: două ipostaze ale aceluși personaj

Am aruncat Suplimentul de cultur n aer!

SUPLIMENTUL DE CULTURĂ SE AUDE LA

Radio Iași

in fiecare vineri, de la 21.10

Cu George Onofrei și Anca Baraboi

POVESTEA E VECHĂ

Ministerul Culturii s-a sîturat de acuzațiile lui Țolea. Admite cî s-au făcut „mici erori“, dar afirmă cî alte ilegalități n-au existat. „Povestea celor 10.000 de cote nu este nouă [i nici atît de senzațional] cum pare. Grație domnului Țolea, este redescoperit la intervale de timp, cu mereu proaspătă uimire, de cîte o publicație. Programul – inițiat de MAE – a fost verificat de două controale ale Curții de Conturi (în 2006 și 2007)

care nu au constatat vreun prejudiciu material în derularea lui. Concret, conținutul celor 10.000 de pachete a fost stabilit de o comisie mixtă MAE-MCC-ICR, iar MAE a confirmat cî toate pachetele au ajuns cu bine la destinație. Acesta este fondul problemei. Erorile birocratice mai mici sau mai mari – regretabile, firește – înregistrarea diverselor înscrisuri nu schimbă această realitate.“

Printre certitudinile ministrului Iorgulescu nu se numără și aceea că Marius Marian Țolea mai este angajat al Ministerului Culturii și Cultelor

**„PÎNĂ LA URMĂ S-A OPTAT PENTRU
VECHEA FORMULĂ“**

De anul trecut, poetul a mai deschis un front de luptă cu ministrul: blocarea concursului pentru [eful Biroului promovarea creației] [i moțteniri culturale scrise, unde luca chiar el pînă sî fie deta[at la Culte. Miza: concursul ar fi ilegal, pentru cî MCC a impus participanților să aibă cel puțin cinci ani de experiență în domeniu, de[i legea cere doar doi.

Marius Marian Țolea e convins cî Adrian Iorgulescu a vrut să-l împiedice să intre în competiție – el nu are cei cinci ani de experiență. A reușit să amîne concursul din octombrie pînă în februarie, apoi i-a învins. Dar de participat, tot n-a participat, pentru cî acum ar fi gîsit altă condiție care să-i blocheze calea. „Dacă iau acest concurs, automat mă întorc la MCC în birou.“

Conducerea Ministerului Culturii susține cî, de fapt, a urmat tocmai sfaturile lui Țolea: „Chiar domnul Țolea deplînge, într-o carte recentă, lipsa de competență a fostului [ef al biroului] în care a lucrat, provenită, în bun măsura, din lipsa de experiență a acestuia.

Pentru evitarea pe viitor a unor situații de acest tip, s-a ajuns la concluzia cî pentru ocuparea unei funcții de conducere este bine ca experiența să fie mai mare. Era o condiție care viza toate funcțiile de conducere din minister [i nu avea nici un fel de legătură cu persoana domnului Țolea. Pînă la urmă s-a optat pentru vechea formulă, care presupune o experiență în domeniu de numai doi ani din partea candidaților“.

**E AL NOSTRU, NU-I AL
NOSTRU**

Ministrul Culturii se încurcă în explicații. În „Săptămîna financiară“ din 28 ianuarie anul acesta, Adrian Iorgulescu era citat cu următoarea declarație: „Din cîte [tiu, cercetarea DNA a început în baza unui denunț] făcut de domnul Florin Chilian, cu care am un proces, [i a unui fost salariat al MCC, care nu mai lucrează la noi“.

L-am întreb pe Adrian Iorgulescu, prin intermediul Biroului său de presă, de ce a făcut această afirmație, din moment ce Marius Țolea a fost doar deta[at la Secretariatul de Stat pentru Culte, aflat în cadrul Ministerului Culturii. Ni s-a răspuns cel puțin ciudat: „Nu cunoaștem contextul în care au fost puse întrebările, dar presupunem cî răspunsurile domnului ministru vizau faptul cî Secretariatul de stat pentru Culte funcționează la o altă adresă decît Ministerul Culturii [i Cultelor. Altfel spus, domnul Marius Marian Țolea nu [i mai desfășoară activitatea în sediul MCC“.

Radio România Muzical
prezintă
Filarmonicile României
Pentru prima oară după 1990
În direct de la Cluj Napoca
Concertul Orchestrei
Filarmonicii „Transilvania“
Joi, 20 martie, ora 19
Ascultați live online muzical.srr.ro

Suplimentul
CULTURA
CULTURAL
SAPTESERI
arhitectura
ROMPRES PORT

97,6 și 104,8 FM
on line muzical.srr.ro
satelit
Radio România Muzical
Clasic, Jazz & more

Centrul
Național
al Dansului
online, oare micșină lumea

6 Sala Rondă, ora 19.00
Harta gândurilor -
Last concert about fibing into the world
Coregrafia: Maria Baroncea
O producție CNDB
cu sprijinul PRO Helvetia

8 Studio 2, ora 19.00
8 days a week
Direcția artistică: Eduard Găbia
O producție CNDB
cu sprijinul KaziTheater - Bruxelles

9 Sala Rondă, ora 19.00
Spectacolul meu
Direcția artistică: Eduard Găbia
Selecția 8 de producție CNDB / 2007

„La zid“
expoziție Dan Perjovschi

„Magnito - speculații pe marginea
frigiderului“ Instalabile Căbalina Cosoiu

Rezervări de luni pînă vineri, între orele 10:00 – 16:00 la tel. +40(0) 318 86 76 / 07460 999 42 sau la adresa e-mail rezervari@cnbd.ro

partenerii media: 24: FURT, Suplimentul Cultural, HotNews, cotidian, freder.ro, alternativ

Radio România Cultural - București 101,3 fm

Noua Revistă Vorbită
o revistă cu NeRV
cu Adela Greceanu

vineri de la ora 15
la Radio România Cultural din 29 februarie

Brașov 105 | București 101,3 | Craiova 101,1 | Cluj 101 | Iași 103,1 | Timișoara 100,7

ROCKIN' BY MYSELF

Dumitru UNGUREANU

Cu Zeppelinul primprejur

Oplina c\ Led Zeppelin este un vrf inegalabil al rockului mi se pare exagerat\, N-o contest, nu vreau s-o r\storn, nu intru 'n am\nunte aici. E, poate, o chestiune de gust. Dar, s\ recunosc, 'mi place mult muzica Led Zep, am crescut cu ea, face parte din mine, o simt, o c\nt, o reascut periodic 'n „ediiile complet\” [i m\ \N\iesc 'n armoniile, 'n volutele chitaristice. Basul m'ngie [i neteze[te asperit\]ile, bateria 'ncinde motoarele, vocea lui Plant... Ei, aici, nu [tiu de ce, am senza[ia u[or m'njit\ de jen\ c\ ies cam 'n pielea goal\ pe strad\, iar epiderma nu mai are fr\gezimea necesar\ s\ fac\ din gestul meu expresia suverin\ de-a tr\vil Pentru c\, la trei-patru decenii dup\, vocalizele erotizante ale celui care, dup\ Rod Stewart, a fost considerat cel mai sexy lead-vocal, sun\ destul de ridicol – 'n lipsa contextului de epoc\!

Am rev\zut, cu aceea[bucurie prim\vratic\ [i trepidajie sufleteasc\, pe care le-am sim[it totdeauna la audija muzicii Led Zep, filmul *The Song Remains The Same*, pus 'n circula[ie ast\-toamn\ pe blue-ray, re-re-masterizat, cu sunet surround. Jimmy Page doved[te 'nc\ o dat\ c\ este un maestru al lucrului de studio. Versiunea 5.1 a concertului sun\ exact cum trebuie s\ sune un concert 'n surround, cu instrumentele [i vocea plasate acolo unde s-au aflat, cu atmosfera s\lii 'n background [i cu momentele de excep[ie reliefate multi-canal fr\ distorsiuni sau disonan[ie. De referin\ va fi pasajul c\ntat la chitar\ cu arcu[ul, unde rifferile puncteaz\ parc\ secretele unei camere fantastice. Sunetul pulseaz\ gentil [i viguros, imprezibil [i a[teptat, plin de rafinament [i bog\jie. Sigur, basul putea fi mai pronun[at sau mai rotunjit, vocea o idee mai 'n fa\, iar chitara nu se strica mutat\ pe alt canal c\nd cerea scena. Astea s\nt, din partea mea, preten[ii de chibi). Sau poate nemul\umiri de fan care prea mult a[teptat. -n fapt, [tiu c\ t de greu se lucreaz\ o

astfel de sonorizare, c\ t\ munc\ presupune sincronizarea, plus c\ 'nregistr\riile analogice pot fi lipsite de dinamica necesar\ prelucr\rii. Ar fi o stupiditate s\ pretind altceva dec\ este. Slav\ cerului, Page nu dezmin[te, lec[ia lui poate fi urmat\ de to[ji cei care trudes[la remasterizare 5.1. (Pl\tit\ sau nu la valoarea convenit\, munca asta trebuia f\cut\.) -ntr-o discu[ie despre valen[ele spectacolului live, film [i show-ul televizat, managerul Peter Grant spune c\ nimic nu poate egala experien[ia concertului. De acord. Dar asta era acum 30 de ani. Azi aproape am integrat una dintre iluziile realit\jii, cu tehnologia HD, cu sunetul surround pe incinte acustice hi-fi, cu lumini ambientale [i plasmе gigant. Toate astea cer calitate. Or, calitatea este – dac\ este! – proprie actului artistic irepetabil. Concertul Led Zep are calitate, degaj\ energie, nfr\nge aerul de epoc\, nu-i vetust, dep\ [it sau fumat.

Aici deschid o parantez\! Prima jum\atate a deceniului 8 a permis realizarea c\torva capodopere pop-rock, simbioz\ 'ntre muzic\ [i imagine. Zappa – 200 Motels, Pink Floyd – Pompeii, The Who – Tommy, Jesus Christ Superstar [i, 'ncheietor de pluton, filmul cu Led Zeppelin. (Nu las la o parte *Holy Mountain*, filmul-film al lui Jodorowsky, dar acela se 'nscrisе altei discu[ii!) Generalia de arti[ti care-[i consuma al treilea deceniu de via\] turase la maxim posibil[it\]ile de expresie [i d\dea m\sură calit\jilor cu care a fost 'nzestrat\! Istoricul culturii \i civiliza[iei g\se[te material de studiu imens. Ba chiar imposibil de parcurs fr\ instrumentul tot atunci configurat – computerul personal, azi un obiect de uz curent, c\ruia nu i s-a definit statutul!

Mai s\nt dou\ chestii care fac filmul Zeppelinilor de neuitat: 1) ironia tipic englez\; 2) comercializarea imaginii arti[tilor. Nu mai insist, le pute[ti culege singuri.

Duncan Druce despre Enescu violonist

Am citit recent, pe marginea apari[iei 'n Marea Britanie a unei edijii de patru discuri a muzicii complete pentru vioar\ [i orchestr\ de Bohuslav Martinu, c\ fiica unui dirijor elvejian, Victor Desarzens, a donat funda[iei cehe ce poart\ numele compozitorului materiale autografe ale *Duo-ului concertant pentru dou\ viori [i orchestr* [i o important\ colec[ie de coresponden[. -n aceea[prezentare a operelor lui Martinu, citeam [i c\ violonista Blanche Hoenegger Moyses, o elev\ a lui George Enescu, a donat partitura autograf\ a *Concertului pentru flaut, vioar\ [i orchestr\, Insti-tutului Martinu* de la Praga. Violonista elvejian\ a fost so[ia lui Louis Moyses, fiul celui mai prestigios flautist interbelic, iar familia a-cestuia a f\cut cadou institutului praghez [i alte partituri.

Dac\ muzica din Cehia este at\ t de c\ntat\, iar istoria muzicii cehe at\ t de studiat\ ast\z\ 'n lume, faptul se datoreaz\, 'n mare m\sur\, lobby-ului discret al unor asemenea prieteni. Muzica rom\neasc\ [i are [i ea prietenii ei r\sp\ndiji 'n lume, nu pu[ini, dar este departe de a avea aceea[pondere pe scenele de concert [i 'n lumea universitar\, pe care o are muzica plecat\ din Cehia.

Tema ar trebui, poate, s\ constituie un obiect de reflec[ie pentru lumea muzical\ [i, 'n general, cultural\ rom\neasc\! De ce, dup\ at\ta vreme, nu exist\, de exemplu, un Institut George Enescu la

Duncan Druce considera Bucharest's most charismatic musical export, George Enescu, in his role as a violinist on record.

SCRISOARE PENTRU MELOMANI

„Muzica nu trebuie n\jleas\, ea trebuie ascultat\” (Hermann Scherchen)
Victor ESKENASY, Radio Europa Liber\, Praga

Bucure[ti? De ce nu exist\ un Muzeu al Muzicii rom\ne[ti, depozitar al m\vrurilor scrise istorice, al iconografiei muzicale, al coresponden[ei compozitorilor [i muzicologilor, cu o bibliotec\ reunind contribu[iiile interna[ionale despre muzica rom\neasc\? De ce la Praga sau Budapesta este posibil, [i la Bucure[ti nu?

O ultim\ contribu[ie, care mi-a st\rnit g\ndurile acestea, a ap\rut 'n num\vrul 51 (Iarna 2007) al publica[iei britanice „Classic Record Collector”, sub titlul „Cel mai nobil roman dintre to[ji”. Articollul, semnat de Duncan Druce, trece 'n revist\ 'nregistr\riile violonistice enesciene. Cum se [tie, ele au 'nceput 'n 1924, cu prilejul celei de-a doua vizite a lui Enescu 'n Statele Unite. -nregistr\riile acustice, f\cute pentru *Columbia*, acompaniat de pianistul Edward C. Harris, includ aranjamentul lui Leopold Auer la *Corul dervijilor* din uvertura lui Beethoven, *Ruinele Atenei*, *Aubade proven[ale a lui Kreisler*, zis\, 'n stilul lui Couperin” [i *Serenada lui D'Ambrosio*, Op. 4.

Probabil din acela[an dateaz\ [i prima 'nregistrare 'n sistemul nou, „electric”, un disc test tot la *Columbia*, cu *La ronde des lutins* de Bazzini. Cele trei minute, scrie Duncan Druce, nu reprezint\ poate un supliment de talie la discografia enescian\, dar s\nt „unice” 'n descoperirea lui ca un exponent minunat al repertoriului virtuoz al secolului al XIX-lea... ; eleganj\ interpret\rii o face recognoscibil\ instantaneu [i este o interpretare de o mare fine[ie tehnic\ [i de o vivacitate spontan\”. Potrivit autorului articolului, apari[ia unui nou disc compact japonez ar fi „iminent\”. De urm\vrat, deci.

Altfel, 'nregistr\riile din 1924, urmate de seria f\cut\ 'n 1929, tot pentru *Columbia* (*Sonata 'n re min*, „*La Folia*” a lui Corelli, 'n aranjamentul liber al lui David, *Sonata No. 4 'n re maj*; de Haendel, *Largo espressivo* de Haendel, 'n aranjamentul lui Moffat, *Tempo di menuetto* de Kreisler, „'n stilul lui Pugnani” [i, mai ales, *Poemul* lui Chausson cu Sandiford Schlusel la pian) au fost grupate prima dat\ pe CD, 'n 1990, 'n colec[ia dirijat\ de Guy Dumazert, la casa francez\ *JMB Music Memoria* (30322). -n 1992, au ap\rut [i pe un CD *Biddulph* (LAB 066), prefajat de prof. Ion S\rbu, transferuri ale excep[ionalului inginer de sunet Ward Marston. EMI/Toshiba Japonia, sub eticheta *Shellman* (SH-1001), le-a republicat c\jiva ani mai t\rziu, 'ntr-o edijie cu particularitatea c\ 'nregistr\riile originale au fost c\ntate pe un rar aparat de epoc\, *HMV Royal Special Gramophone*. Sunetul viorii lui Enescu este excep[ional de clar pe acest disc de colec[ie, pe care l-am semnalat la apari[ia lui 'ntr-o emisiune radio.

Duncan Druce, care trece 'n revist\ 'nregistr\riile originale, o aminte[te apoi pe cea din 1932, a Dublului concert de vioar\ de Bach, cu Yehudi Menuhin, sub bagheta lui Pierre Monteux (mai multe edijii CD EMI). Amintite s\nt [i extrasele din Concertul de Mendelssohn [i cel de Mozart, KV 271a, din 1937, 'n Statele Unite (ap\rute odinioar\ pe casete audio la Muzeul Enescu). Urmeaz\ pu[jinele 'nregistr\ri din timpul r\zboiului, cu Lipatti, p\strate 'n arhivele rom\ne[ti (Sonatele de vioar\ a 2-a [i a 3-a) editate pe CD 'n 1990 de Philips (426 100-2) [i 'n 2001 de *Star Media Music*). Re 'nregistr\riile sonatelor enesciene, pentru *Columbia*, din 1949, cu C\ligny Chailly-Richez a[teapt\ 'nc\ o edijie pe discul compact.

La fel [i versiunea inedit\ a Concertului de vioar\ de Brahms, descoperit\ de Samir Golescu 'n arhivele Universit\jii Illinois, care nu [i-a g\sit p\ n\ acum un restaurator [i produc[tor. Este singura omisiune 'n discu[ia lui Duncan Druce, care aminte[te altfel, din 1949, Concertul de vioar\ 'n mi maj, de Bach [i cel de Beethoven cu Orchestra Universit\jii Illinois condus\ de John Kuypers (*Biddulph LAB 108*).

-n schimb, *Partitele [i Sonatele pentru vioar\ solo* de Bach, din 1950, la origine discuri *Continental*, au cunoscut multe edijii 'n compact, probabil, cea mai fidel\ fiind o edijie (facsimil) ap\rut\ 'n anul 2000 'n Japonia (CCD 104/5). Impreciziiile lui Enescu, la o v\rst\ naintat\ [i bolnav, s\nt „nesemnificative atunci c\nd s\nt judecate 'n contextul interpret\rii ce dovede[te un angajament muzical at\ t de profund”, este de p\vrer Duncan Druce, care noteaz\ [i c\ „maniera lui de a c\nta, chiar judecat\ la nivel tehnic, r\m\ne adesea extrem de impresionant\”.

-n fine, notate s\nt [i ultimele 'nregistr\ri ca violonist ale lui Enescu, din 1951 [i 1952, pentru *Remington*, din nou cu Chailly-Richez la pian, Sonatele Kreutzer [i cea 'n re minor de Schumann (disponibile pe compact, dar numai 'n transferuri prelucrate din surse de m\na a doua: *Edition Modern ED.MN. 3005*).

Nu [tiu care s\nt rela[iiile autorului articolului din „Classic Record Collector”, la ora actual\, cu Rom\nia. Compozitorul, produc[torul radio, conferen[iarul, violonistul [i altistul Duncan Druce, n\scut 'n 1939, a studiat la Londra [i Cambridge, a predat la Universitatea din Leeds, a fost cofondator al orchestrei *Academy of Ancient Music* [i, nu pe ultimul loc, este cunoscut ca un admirator al folclorului rom\nesc, ale c\ru[ri melodii le-a 'ncorporat 'n unele din compozijiiile sale timpurii. Altfel spus, un prieten care trebuie nu numai citit, dar al c\ru[ri poten[ial [i autoritate ar trebui folosite.

DISPLAY

Diana SOARE

O [op`r] desenat`nghi]ind un p`ianjen desenat

Nu jîn minte s` fi fost vreodat`n`ncuiat` fr` voia mea`ntr-o camer`. O singur` diminea` pl`ns` mi amintesc, c`nd m-am trezit, copil fiind, singur`n tot apartamentul. Senza]ie imposibil de descris`ntocmai, un soi de disperare febril, sentimental c` lumea`ntreag` se rezum` la 60 de metri p`tra]i`n care nu mai exist` nimeni [i nimic. P`r`sire. Singur`tate greu de suportat. Mama plecase cu noaptea`n cap s` cumpere lapte. Pe atunci erau copii lungi.

Mult mai trziu am descoperit c`el mai interesant lucru pe care`l po] face`ntr-o camer` (virtual)`nclat`este s`ncerci s`le[. folosind tot ce`] cade`n m`n, mai un cui desprins din perete, mai o [urubelnj]`g`sit`sub pat, ca`ntr-un episod din MacGyver. De atunci, cu mouse-ul`n dreapta, am`nceput s`m`nchid singur`n astfel de odni, de fiecare dat`c`nd aveam chef s`mi bat amuzat`c`p[orul brunet. *Escape the room.*]elul suprem.

C`nd ai`ns`de a face cu 99 de`nc`peri, lucrurile ies din tiparul obi[nuit. -n primul r`nd, pentru c`s`nt 99, ceea ce te`nsp`im`nt`[i descurajeaz`nc`de la`nceput. Apoi pentru c`nu mai exist`n ghiveciul ficusului. Ezij], cu team`, s`ape[un`nterup`tor, cu toate c`[tii c`asta trebuie s`faci pentru a trece mai departe. Te`nfioar`sunetele, pa]ii, [oaptele. -]i vine s`arunci priviri peste umr, de]i perspectiva e strict bidimensional. A[te]p]. P`uni fluorescen]i, animale fantastice, creiere, chipuri. 99 de`nc`peri`n care te poart`visul. Auzi flautarul [i]i se face poft`de vat`de zahr`n timp ce m`na de pe manivel`coboar`nctet un cadavru sp`nzurat. Rochi]`alb [i pantofi negri mici, de balerin]. Po] merge mai departe. Room 45. Flori carnivore, vaci albastre, `ngeri c`zu]i, pe]ti pu[ia afumat. Pere]i respir`, pulseaz`,

privesc. Nic`ieri alt univers mai grotesc [i mai seduc`tor deopotriv`.

99 de încăperi imaginate

99rooms (<http://www.99rooms.com/>) este, a[a cum spun creatorii s`i, „un proiect artistic unic, `n care pictura mural`, fotografia, anima]ia [i sunetul se`mbin`ntr-un mod complet necunoscut p`n`acum”. Creat de Rostlaub, un grup de arti]ti germani - Richard Schumann (Art Direction), Johannes Bünemann (Sounddesign) [i Stephan Schulz (Flash/Programming) - concentra]i`n jurul lui Kim Koster (aka MI-Kone), proiectul are deja milioane de fani din`ntreaga lume.

Veritabil exemplu de sincretism al artelor, mix`nd laolalt` fotografia [i infografia, pictura [i desenele graffiti, ani-

ma]ia [i instala]ia, muzica [i jocurile video, 99rooms nu seam`n, ntr`adev`r, cu nimic. Ideea proiectului a ap`rut`n 1994, ca o alternativ`original`[i revolu]ionar` la ceea ce`nsemna pe atunci arta urban`: aceea[fi stenciluri m`runte`mpr`[tiate pe st]pi [i pe ziduri. Kim Koster a decis s`valorifice poten]ialul h`alelor industriale dezafectate din Berlinul de Est [i le-a transformat`n suport pentru desenele sale. Dup`zece ani, `n iunie 2004, proiectul era`n s`fr`[it lansat pe web.

Ce s-a`nt`mplat`ntr-o decad`? „Mai`nt`i, l-am ar`tat lui Kim local]ia pe care o descoperisem`ntr-o zi, film`nd`n Berlin. S-a apucat imediat de desenat [i de f`cut fotografii. Apoi,`mpreun`cu Richard, a decis s`le posteze pe Internet, dar i-a venit ideea s`le animeze`n flash. Evident, aveau nevoie [i de sunet. A[a`nc`t, dup`ce au pus la punct anima]ia [i designul [i dup`ce au editat fotografiile, m-am apucat de`nregistra]ri. Am folosit sunete produse de piatr, metal, sticl`sau u[. De multe ori, am p`strat sentimentul pe care l-am avut intr`nd`ntr-una dintre`nc`peri [i am creat un corespondent sonor care s`i se potriveasc`. Am vrut s`fie`nsp`im`nt`tor pe de o parte, dar [i cumva ironic, amuzant. Astfel, a devenit o c`Ntorie de-a lungul mai multor emo]ii`, povestea Johannes Bünemann pentru „DigiMag”.

Efort comun, ingenioas`realizare, `mbinare perfect`. Cum de le-a ie]it? „Am avut un sentiment nemei`n]it c`nd am v`zut c`imagini mele, ceea ce fac eu`i inspir`[i pe ceilal]i”, sus]ine Koster. Tot el crede c`99rooms nu are ce`vuta`n muzee. „Am creat proiectul pentru web. -mi place ideea de art`liber`, independent”. Am proiectat 99rooms [i dinaintea unei mul]imi, dar percep]ia a fost cu totul alta de`t a celui care s`seara singur dinaintea monitorului.” (i aude]ipete`n`bu]ite, b`z`it`ul unui bondar ro]u [i apa curg`nd prin]evi ruginite, `n timp ce prive]te o [op`r] desenat`nghi]ind un p`ianjen desenat.

VOI N-A]I ÎNTREBAT fără zahăr VĂ RĂSPUNDE

BOBI

Incubator de afaceri

Citeam de prin ziarele`Nate`n f`[i lungi [i`n]fte`n culul`n care`n vremurile bune trona`los cur-papirul. -mi place s`le tal pe lung, ca s`p`strez coloanele intacte. De c`teva ori a trebuit chiar s` [terg de gem c`te o bucat`folosit`, pentru simplul fapt c`am`Ntat-o chiar`n dreptul rezultatului meciului cu Steaua [i nu mai g`seam finalul cronicii sportive. Rubrica economic`era`ntreag`. Cred chiar c`Cristi T. Popescu, anticip`nd organica trebur]i`pe care cineva o poate da]idulei, a pus rubrica de biznis tocmai pe ultima pagin`, jos, astfel`nc`t oric`t ai fi m`ncat la cin`, probabilitatea de a o obtura cu Finetti s`fie minim`. (i chiar a nimerit-o (mare manager).

Descopeream din gazet`marile avantaje ale ungerii Românicii ca membru inferior st`ng al UE. (i unul dintre ele ar fi minunatele fonduri europene, nerambursabile, cu care`]i poti deschide afacerea mult visat`. Indiferent ce, nu mai s`faci un proiect beton [i s`]i-l aprobe comisia. Nu mai este ca acum 5-6 ani, cu Sapardul`, c`nd primeai fonduri numai dac`te declarai]`ran cu acte`n regul`, de]inea un petec de]`rn`[i vroiai s`te dezvol]i pe tarla. Atunci a[fi f`cut [i io celebra afacere cu melci. Mici [i simpatici, privindu-m`drag`stos cu cei patru ochi [i`ncelindu-m`cu balele lor ca un libidou patologic. Iar eu s`-i fluier din poarta fermei [i to]i s` fug`bucuro[ic`n`nt`mpinarea mea.

(i-or fi dat seama europenii c` Sapardul`ar fi readus România`n era feudal`, asa c`l-or scos. Acum te po]i afirma [i la municipiu. Important e s`g`se[ti re]eta, un domeniu de activitate neexploatat intensiv, o pia]`c`t de c`t virgin`. A[a m-a sf`Ntuit maestrul Silviu Prigoan`, c`nd ne-a invitat la Rosal s`bem cafele. (i chiar era dreptate. Prin urmare, dup`lungi delib`ri, mi-am g`sit menirea`n biznis: agro-c`v`narismul. Nu v`-mpinge]i, c`v` explic.

Cu to]ii avem amintirea vizitei-lor la bunici, unde nu ne mai p`sa de civiliza]ie, de televizor sau ziare. Ne`mbr`cam`n haine rele [i colindam dealurile,`ntorceam`n f`nul sau m`ncam ou`proaspete cu lingura de lemn. Este o excelent`metod`de a te elibera de stresul cotidian [i a uita de datorii. Acolo timpul a uitat s`curg`. Dar abia acum o s`v`prezint obiceiul cel mai p`cut al statului la]`r`, pe care vreau s`-l transpun`n biznis: ce faci c`nd vezi lanul de porumb de]`ng`cas? Intri`n el... {? Inevitabil`]i vine n`stru]nica idee... nu te vede nimeni... te aplעי pe vine... sim]i ierba cum te g`di] pe pielea sensibil`a buclor... [i-i dai drumul. (i parc`niciodati mirosul nu s-a potrivit mai bine ca aici... rahatul`tu se sim]ea important, se sim]ea acas`. S`nu mai zic de frunza de brusture, ce balsam... plantat porumb]`ng`mall, s`fie fug`. Acum m`duc cu dosarul de finan]are.

Suplimentul DE CULTURĂ

Marc`nregistra] - Editura Polirom [i Ziarul de Ia]`. Proiect realizat de Editura Polirom`n colaborare cu Ziarul de Ia]`. Suplimentul se distribuie gratuit`mpreun`cu Ziarul de Ia]`.

Adres`: Ia]i, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214111, fax: 0232/ 214111

Colegiul editorial: Emilia Chiscop, Florin L`z`rescu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor-[ef: George Onofrei

Redactor-[ef adjunc]t: Anca Baraboi

Secretar general de redac]ie: Florin Iorga

Rubrici permanente:

Adriana Babe]i, Bobi [i Bobo (FV`zah`r), Emil Brumaru, Ruxandra Ceseranu, Emilia Chiscop, M`d`Viina Cocea, Daniel Cristea-Enache, Radu Pavel Gheo, Casiana Ion]i, Florin L`z`rescu, Diana Soare, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu, Constantin Vic`.

Carte: Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru St`nescu.

Muzic`: Victor Eskenasy, Dumitru Ungureanu.

Film: Iulia Blaga. Teatr: Mihaela Michailov. Arte vizuale: Matei Bejanaru, Marius Babias. Grafic`: Ion Barbu. TV: Alex Savitescu.

Edi]ia de Ia]i: Andreea Archip

Publicitate: Oana Asaftei, tel. 0232/ 252294

Distribu]ie / Abonamente: Mihai S`rbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

„Suplimentul de cultur`” este`nscris`n Catalogul presei interne la pozi]ia 2378. Pentru abonamente v`pute]i adresa oric`rei Agen]ii Rodier din]`r` sau oric`rui oficiu po]tal. Citi]orii din str`n]tate se pot abona la adresa: export@rodier.ro.

Tarife de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridic` pentru con]inutul articolelor`n apar]ine autorului. „Suplimentul de cultur`” utilizeaz` fluxurile de [tri Newsin` Manuscrisele primite la redac]ie nu se`napozal`.

Cu acest film, Julian Schnabel a simțit gustul melodramei, bănuind că va da lovitura prin șantaj sentimental, gîdilind glanda milei. Nu cred că a empatizat cu eroul, chiar dacă acesta fusese o persoană reală.

ENȚICLOPEDIA
ENCARTA
Luiza VASILIU

El [i scafandru] lui

Noi, Marco Polo

Am fost întotdeauna de p[er]ere (n fine, poate nu chiar întotdeauna, dar m[ar]car de la 5 ani n[co]ace) c[ă] Imagin[a] și una dintre virtu[țile] cele mai s[er]v[il]toase pe care le putem practica pe p[er]m[is]nt. De aceea, nu cred c[ă] ar pricinui nim[un]ui vreun disconfort dac[ă] ne-am n[er]cipui c[ă] s[un]tem Marco Polo, explorator care, n[er]tors din lungile c[er]n[er]torii ale min[er]ii lui, a renun[er]at la mersul pe jos, pe c[er]m[is]l[er] sau pe cal, numai ca s[ă] stea „seara la r[er]coare pe prisa casei” [i s[ă] i povesteasc[ă] marelui Kubilai Han despre toate ora[le]le v[er]zute, dar mai ales nev[er]zute. „Nu [tim dac[ă] Kubilai Han credea tot ce-i spunea Marco Polo”, dar asta nu n[er]seam[er]n[ă] c[ă] istorisirile noastre ar fi condamnate la z[er]d[er]nicie: important e c[ă] ascult[er]torul ascult[er] m[ar]car. Acum c[ă] am stabilit c[ă] s[un]tem (noi, en[er]iclopedi[st]ii) Marco Polo, ce-ar fi s[ă] i spunem mp[er]atului despre ora[le]l acela n[er] care am intrat diminea[er]a, venind dinspre nord-est. Ora[le]l se cheam[ă] Lizabo [i i-am v[er]zut por[te] n[er]alte, de lemn [i alabastru, n[er]ainte n[er]c[ă] s[ă] [tim c[ă] ascund o cetate. Le-am mp[er]ins [i am intrat, surprin[er]i s[ă] vedem c[ă] n[er] fa[er] nu se n[er]tindea n[er]c[ă] un p[er]stiu, ci o aglomerare de str[er]zi, de papagal [i de flori n[er] vase de cristal. C[er]n[er]torul care sose[er]te la Lizabo diminea[er]a nu se a[er]teap[er] s[ă] g[er]seasc[ă] acolo nimic, n[er]s[ă] c[ă]nd duhoarea ora[le]ului i intr[er] n[er] n[er]ri, n[er]lejele c[ă] a ajuns n[er] locul pe care i v[er]sase dintotdeauna. Locuitorii din Lizabo dorm n[er]totdeauna n[er] pod, pentru c[ă] n[er] cas[ă] s[ă] se odihneasc[ă] cei ce-au fost ei cu o zi n[er]ainte. Problema e c[ă] orice ier[er] s[er]f[er]e n[er]tr-un azi, a[er]a c[ă], dup[er] ce au avut privilegiul de a dormi n[er] hamacele confortabile din cas[ă], ar[er] n[er]rile trebuie s[ă] se mute n[er] pod. Mul[er]i locuitorii din Lizabo au murit deja asfixia[er]i n[er] somn, din cauza ar[er] n[er]rilor lor din toate zilele pe care le tr[er]iser[er] p[er]n[er] atunci. Magii [i flor[er]sele caut[er] solu[er]ii ca s[ă] opreasc[ă] infernala ma[er]n[er]rie a sufoc[er]rii, dar nici ei nu scap[er] de moartea care-i prinde exact n[er] mijlocul visului. I-o fi pl[er]cut lui Kubilai Han ce i-am povestit? N-o s[ă] [tim niciodat[ă], dar putem m[ar]car s[ă] i strecur[er]m sub p[er]n[er] cartea lui Italo Calvino, *Ora[le] invizibile*. P[er]n[er] la urm[er], „poate c[ă] acest[er] gr[er]din[er] exist[er] doar la umbra pleoapelor noastre n[er]treschise”.

Nu, nu pot s[ă] fiu obiectiv[er]. *Basqui[er]* mi s-a p[er]rut colorat [i crud, m-am r[er]t[er]cit n[er]s[ă] pe drum [i mi-am pierdut interesul n[er] timp ce m[er] uitam la *Via[er]* [i *epoca lui Reinaldo Arenas*, iar la *Scafandru [i fluturele* m-a apucat de-a binelea alergia.

Nu cred c[ă] Julian Schnabel, acest pictor devenit c[er]neast, e sincer, dovad[ă] [i declar[er]ia de la n[er]ceputul anului, *neadevrat[ă] [i mitoc[er]neasc[ă], cum c[ă] filmul lui era favorit la Cannes p[er]n[er] n[er] ultima zi, c[ă]nd s-a hot[er]r[er]t ca *Palme d[er]Or[er]* s[ă] i se dea lui Mungiu, din motive politice”.*

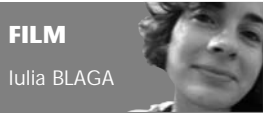
Adev[er]ul este c[ă] to[er]i criticii mizau pentru *Palme d[er]Or[er]* mai n[er]t i pe 432, [i n[er] al doilea r[er]nd pe *Nu exist[er] Jar[er] p[er]ntu b[er]tr[er]ni*. [i de-a[er] n[er]cerca s[ă] separ omul de artist, tot acolo a[er] ajunge. Cu *Scafandru [i fluturele*, Julian Schnabel a sim[er]it gustul melodramei, b[er]nuind c[ă] va da lovitura prin [er]ntaj sentimental, g[er]d[er]il nd glanda milei. Nu cred c[ă] a empatizat cu eroul, chiar dac[ă] acesta fusese o persoan[ă] real[ă].

Jean-Dominique Bauby avea 43 de ani, familie reu[er]t[er] [i slujb[er] bun[er], de redactor-[er] la revista „Elle”. Atacul cerebral pe care l[er] sufer[er] n[er]tr-o zi l[er] n[er]chide cu totul. Sindromul „locked-in” presupune c[ă] pacientul e con[er]tient, dar c[ă] nu poate s[ă] comunice cu exteriorul din pricina musculaturii aproape n[er]ntregime paralizate. O via[er] de larv[er] sau de scafandru blocat n[er] scaunul cu rotile, prizonier al unui cocon insuportabil. Dincolo de drama adev[er]at[ă], povestea avea toate datele pentru a seduce un ci-

neast. Nu e numai faptul c[ă] Bauby a trecut prin toate st[er]rile (furie, descurajare, tralala) pentru a descoperi un miez care lipseise vieții lui de odinioar[ă], dar [i faptul c[ă], folosindu- [i ochii, singura parte a corpului r[er]mas[ă] nealterat[ă], a inventat un mijloc de comunicare. [i a[er] a reu[er]it s[ă] dicteze cartea *Scafandru [i fluturele*, de care s-a folosit Schnabel ca s[ă] fac[ă] filmul. Dup[er] care a murit. Din alt punct de vedere, e foarte ofertant pentru un cineast s[ă] caute modalit[er]ile prin care s[ă] se strecoare n[er] pielea eroului [i s[ă] recreeze de acolo rela[er]ii noi cu lumea n[er]conjur[er]toare. Cum faci ca un film s[ă] fie claustrofob p[er]n[er] la insuportabil, dar care s[ă] permit[er] treptat unui gr[er]unte de lumin[er] s[ă] i deschid[er] [i s[ă] i decoloreze? Cum surprinzi sentimentul insuportabil de a nu te putea exprima? Un artist trebuie se [er]tie c[ă] t[er] de cumplit e s[ă] nu te po[er]ji exprima. Schnabel

recurge la o chestie simpl[ă], cea mai la ndem[er]n[ă]. Filmeaz[er] n[er] mare parte din punctul de vedere al eroului, str[er]mt, ca cel al unui scafandru privind prin vizor. Nu empatizezi cu eroul dec[ă]t poate pentru c[ă] [t[er]ii c[ă] personajul interpretat de Mathieu Amalric a existat de-a-de-a[er]vratelea. (Nu m[er] pot mp[er]iedica s[ă] nu m[er] n[er]treb ce fel de film ar fi f[er]cut Gus Van Sant dup[er] o asemenea poveste.) M[er] tot n[er]treb dac[ă] e bine s[ă] separi omul de oper[er], dar nu pot evita o constatare simpl[ă]: opera e ca cel care o face. Iar mie acest *Scafandru...* mi se pare un film fals, c[ă]utat [i nesincer, iar succesul lui bazat pe faptul c[ă] oamenii ador[er] tragediile altora. Mila le d[er] sentimentul stenic c[ă] ei s[er]nt n[er]c[ă] n[er] putere, ocroti[er]ii de pericole [i disponibili prin urmare s[ă] verse o lacrim[ă] pentru ceilal[er].

FILM
Iulia BLAGA

Să mai facem praf un film: *Eu și monstrul meu*

M[er] rog, s[ă] n[er]m psihanaliza de butic [i s[ă] mai facem praf un film: *The Water Horse: Legend of the Deep*, „tradus” [ugub[er] *Eu [i monstrul meu*. Realizat de Jay Russell, acesta se vinde drept cel mai nemaipomenit fantasy de la E.T. n[er]coace. O dat[ă] c[ă] nu cred s[ă] se mai fac[ă] vreodat[ă] un film ca E.T. -n al doilea r[er]nd, ce era simplitate, onestitate [i puritate n[er] filmul lui Spielberg e aici efort cu din[er]ii str[er]n[er] [i de a g[er]si o f[er]m[er] de candoaie.

Dac[ă] E.T. era at[er]t de verosimil, n[er]c[ă]t actorii aveau senza[er]ia c[ă] e real (c[ă]nd s-a filmat secven[er]a mor[er]ii aparente a lui E.T., Drew Barrymore a hohotit pe bune pentru c[ă] a crezut c[ă] E.T. chiar moare), monstrulejul din filmul lui Russell, devenit prin cre[er]tere rapid[ă] monstrul din Loch Ness, e -n orice situa[er]ie - o chestie de gum[ă], un fel de Flubber. Nu e nici simpatic, nici veridic, iar filmul umb[er] n[er] braje, de la n[er]ceput [i p[er]n[er] la sf[er]rit, cu pancarta lui umanist[ă] pierz[er]ndu-i p[er]n[er] [i pe fraierii care cred c[ă] E.T. e real.

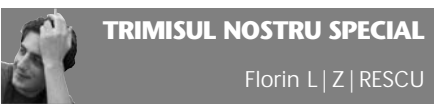
C[ă] m[er] intereseaz[er] mesajul filmului - oamenii s[er]nt mon[er]tri, de unde vine acest r[er]u imens etc. etc. -, ce mai conteaz[er] c[ă] Emily Watson e la fel de prezent[ă] ca n[er] orice film n[er] care joac[ă] sau c[ă] Ben Chaplin e b[er]ntuit, dar securizant, c[ă]nd inocen[er]ja e preparat[ă] „de la plic”, ca s[ă] ias[ă] mai mult[ă] [i s[ă] nu se altereze n[er] 111 minute?

Teatru vs stand-up comedy

S[er]pt[er]m[er]na trecut[ă] am fost implicat n[er] organizarea a dou[er] spectacole la Casa de Cultur[ă] a Municipiului Ia[er]i „Mihai Ursachi”: unul de teatru, cel[er]nalt de stand-up comedy. Ambele aveau n[er] rolurile principale tineri care joac[er] din [i cu pasiune. Piesa *Spectacol imagin[er]ar* era o adaptare dup[er] Matei Vi[er]niec, interpretat[ă] de actorii de la Casa de Cultur[ă] studen[er]esc Ludic. Stand-up comedy-ul era ini[er]iativa unei trupe aflate la n[er]ceput, prin care trei b[er]ie[er]i - studen[er]ii [i ei, dar practic necunoscu[er]i - n[er]cercau s[ă] se impun[er] pentru prima dat[ă] pe o scen[ă] adev[er]at[ă]

(mai avuseser[er] c[ă]teva show-uri, dar n[er]n barurile din Ia[er]i). Nu ascund c[ă] eforturile mele de promovare s-au concentrat pe spectacolul de teatru. Tot tac[er] mul: a[er]fi[e] f[er]cute ca lumea, comunicate de pres[ă], reclam[ă] n[er] ziar, anun[er]uri n[er] cadrul tuturor evenimentelor care s-au petrecut n[er] ultimele s[er]pt[er]m[er]ni la Casa de Cultur[ă], mai mult de o sut[ă] de invita[er]ii etc., toate f[er]cute din timp, a[er]a cum scrie la carte. B[er]ie[er]ii de la stand-up au tras la xerox c[ă]teva a[er]fie alb-negru [i le-au pus prin ora[er] cu trei zile n[er]ainte de spectacol. Rezul-

tatul: la piesa de teatru au venit vreo 70-80 de oameni, la stand-up comedy, sala Casei de Cultur[ă] - de vreo sut[ă] patruzeci de locuri - s-a umplut, ba chiar s-a stat [i printre r[er]nduri, pe jos sau n[er] picioare. Nu mai spun c[ă] pre[er]ul biletului la stand-up comedy era triplu fa[er] de cel de la piesa de teatru. Practic, toate datele erau n[er]dezavantajul spectacolului de stand-up comedy. Vorbeam de un brand, Ludic, de un dramaturg celebru, de o promovare, hai s[ă] nu-i zic *proffy*, dar serioas[ă], versus o trup[ă] de studen[er]i a[er]ia[er] la

TRIMISUL NOSTRU SPECIAL
Florin L | Z | RESCU

primul show pe o scen[ă]. Nu vreau s[ă] comentez aici calitatea celor dou[er] tipuri de spectacol (dup[er] mine, ambele au fost bune pe palierul lor). [i nici nu are rost, n[er]truct[ă] vorbim de momentul anterior des[er]f[er]ur[er]ii lor. Am n[er]cerat s[ă] mi explic interesul diferit al publicului, care - [i n[er]tr-un caz, [i-n cel[er]nalt - s-a ar[er]tat n[er]ainte de a se stinge lumina din sal[ă] [i de a se aprinde reflectoarele aceleia[er]i scene pe care s-au des[er]f[er]urat cele dou[er] spectacole. M[er]rturisesc c[ă] nici acum nu am un r[er]spuns. Poate doar c[ă]

ideea de teatru e cumva asociat[ă] cu o manifestare, dac[ă] nu cumva prea sim[er]andicoas[ă] - cultural[ă]! -, m[ar]car artificial[ă], care n-are nici o leg[er]tur[ă] cu via[er]a obi[er]nuit[ă]. n[er]trev[er]d aici aceea[er]i prejudecat[ă] care apare de fiecare dat[ă] c[ă]nd un artist se confrunt[ă] cu publicul larg: tot ce poart[ă] eticheta de „cultur[ă]” n-are cum s[ă] fie prea grozav[ă] [i nu [ti cine e mai vinovat de asta: cei care au [er]nut s[ă]-[i prezinte arta ca pe un lucru imund sau public care refuz[ă] din start orice chestie care i-ar putea solici[er]ta efortul g[er]ndirii.

ISSN 1584-8272
9 771 584 827000 169